Examensarbete

Civilekonom

Sambandet mellan sportslig framgång och ekonomisk ställning för fotbollsklubbar i Allsvenskan

Företagsekonomi 30 hp

Halmstad 2018-06-25

Fredrik Bornebusch, August Theorin

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Förord

Vi vill tacka vår handledare Jonas Gabrielsson vars tankar och idéer har varit till stor hjälp under uppsatsprocessen. Vi tackar även alla opponenter som har hjälpt till att utveckla denna studie.

Sammanfattning

Titel
Sambandet mellan sportslig framgång och ekonomisk ställning för fotbollsklubbar i Allsvenskan

Bakgrund
Fotboll har gått från att vara en hobby till en professionell kommersialiserad industri där ekonomi spelar en allt viktigare roll. En fotbollsklubb arbetar med flera dimensioner av framgång. Först och främst den sportsliga framgången som kan vara fotbollsklubbars tabellplacering eller antal titlar. Sedan finns ekonomisk framgång, till exempel vilken ekonomisk ställning fotbollsklubbar har. Det är rimligt att dessa dimensioner av framgång bör hänga ihop eftersom ekonomin sätter ramen för vilka spelare/tränare som fotbollsklubbar kan rekrytera, medan den sportsliga framgången bör generera ett högre kommersiellt intresse.

Syfte
Utforska om det finns ett samband mellan sportslig framgång, i form av tabellplacering, och utvalda nyckeltal.

Teori
Teorikapitlet inleds med generell teori angående nettoomsättningen, eget kapital och kassaflödet som mått på framgång. Detta följs upp med ett avsnitt om sports management. Sedan förklaras Allsvenskans regelverk med bolagsform och regleringen av röstmajoritet. Därefter beskrivs tidigare forskning med hjälp av tidigare studier som undersökt sambandet mellan sportslig och ekonomisk framgång. Teorikapitlet avslutas sedan med hypoteser.

Metod
En kvantitativ studie genomfördes där data från Allsvenskans fotbollsklubbars årsredovisningar använts för att göra korrelations- och regressionsanalyser i SPSS Statistics. Annan sekundärdata har inhämtats från vetenskapliga artiklar, litteratur och webbsidor.

Slutsats
Slutsatserna som studien kommer fram till är:

- Det finns ett samband mellan en allsvensk fotbollsklubbs tabellplacering och nettoomsättning.
- Det finns ett samband mellan en allsvensk fotbollsklubbs tabellplacering och eget kapital.
- Det finns inget samband mellan en allsvensk fotbollsklubbs tabellplacering och kassaflöde.

Nyckelbegrepp: Sportslig framgång, Ekonomisk framgång, Nettoomsättning, Kassaflöde, Eget kapital, Sports management, Allsvenskan, Fotboll.

Abstract

Title
The connection between sporting success and financial position for football clubs in Allsvenskan

Background
Football has gone from being a hobby to a professional commercialized industry where economics play an increasingly important role. A football club works with several dimensions of success. First and foremost the sporting success which could be football clubs table position or number of titles. Then there is financial success, such as the financial position of football clubs. It is reasonable that these dimensions of success should interlink as the economy sets the framework for which players/coaches the football clubs can recruit, while sporting success should generate a higher commercial interest.

Purpose
Explore whether there is a connection between sporting success, in the form of table position, and selected key performance indicators.

Theory
The theory chapter begins with general theory regarding net sales, equity and cash flow as a measure of success. This is followed up with a section about sports management. Then the rules of Allsvenskan are explained by the corporate form and the voting majority regulation. Thereafter, the earlier research is described using previous studies that examined the link between sporting and economic success. The theory chapter is then concluded with hypotheses.

Method
A quantitative study was conducted using data from the annual reports of football clubs participating in Allsvenskan to make correlation and regression analysis in SPSS Statistics. Other secondary data have been obtained from scientific articles, literature and web pages.

Conclusions
The conclusions from this study are:

- There is a connection between the table position and the net sales for a football club participating in Allsvenskan.
- There is a connection between the table position and the equity for a football club participating in Allsvenskan.
- There is no connection between the table position and the cash flow for a football club participating in Allsvenskan.

Key words: Sports success, Economic success, Net sales, Cash flow, Equity, Sports management, Allsvenskan, Football.

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
   1.1 Problembakgrund 1
   1.2 Problemdiskussion 2
   1.3 Problemformulering 5
   1.4 Syfte 5
   1.5 Definitioner & Förkortningar 5
   1.6 Disposition 5
2. Teoretisk referensram 7
   2.1 Nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde som mått på framgång 7
   2.2 Sports Management 8
      2.2.1 Nettoomsättningens ökade betydelse 8
      2.2.2 Kommersialiseringen tar mer plats 10
      2.2.3 Ekonomistyrningens roll 11
      2.2.4 Sportslig framgång 12
      2.2.5 Ekonomisk framgång 12
      2.2.6 Sambandet mellan sportslig och ekonomisk framgång 13
   2.3 Allsvenskans regelverk 14
      2.3.1 Bolagsform 14
      2.3.2 Reglering av röstmajoritet 14
      2.4 Tidigare forskning 15
   2.5 Hypoteser 18
3. Metod 19
   3.1 Metodval 19
   3.2 Datainsamling och källkritik 19
   3.3 Validitet och reliabilitet 21
   3.4 Specifika förutsättningar för Allsvenskan 21
   3.5 Granskade variabler 21
4. Empiri & Analys 23
   4.1 Deskriptiv statistik 23
   4.2 Korrelation 25
   4.3 Regression 26
5. Slutsats 30
   5.1 Slutsatser 30

5.2 Diskussion 30
5.3 Praktiska implikationer 31
5.4 Förslag till fortsatt forskning 31
6. Referenslista 32
6.1 Vetenskapliga artiklar 32
6.2 Elektroniska källor 34
6.3 Tryckta källor 35
6.4 Studentuppsatser 35

1. Inledning

1.1 Problembakgrund

För människor över hela världen har fotboll länge varit en hobby, folkfest och en livsstil. Det är den fortfarande men under senare tid har fotboll utvecklats till en industri. Konkurrensen inom sportbranschen ökar och det har blivit allt viktigare för sportorganisationer att leverera sport som är både professionell och underhållande (Gallardo-Guerrero, García-Tascón & Burillo-Naranjo, 2008). Fotbollsindustrin är en växande marknad och därmed ett betydande inslag i folks liv då fotboll berör många. Enligt Erik Niva är fotboll världens största kulturfenomen och dessutom ett av världens mäktigaste samhällsfenomen (Västerbottens-Kuriren, 2013). Fotbollsindustrin har blivit mer affärsinriktat och kräver en mer företagsmässig styrning (Chadwick & Hamil, 2010). Fotboll är en bransch som innefattar stora summor pengar. Ett exempel på detta är världens dyraste övergångssumma på cirka 2,2 miljarder kronor då Neymar gick från FC Barcelona till PSG sommaren 2017. Bara ett år tidigare slogs det tidigare rekordet på cirka 1 miljard kronor då Paul Pogba gick från Juventus till Manchester United (Aftonbladet, 2017). I Sveriges högsta fotbollsdivision, Allsvenskan, rör det sig givetvis inte om summor av detta värde men det handlar fortfarande om stora summor pengar. Den högsta övergångssumman i Allsvenskans historia uppgår till cirka 90 miljoner kronor, vilket var Alexander Isaks övergång från AIK till tyska Borussia Dortmund (GP, 2017).

Elitfotboll kräver kapital. Ju större nettoomsättning en fotbollsklubb har, ju större chanser till sportslig framgång borde finnas. Högre tränar- och spelarlöner samt generellt bättre förutsättningar borde ge möjligheter till offensiva satsningar som i sin tur borde kunna leda till bättre tabellplaceringar. Sportslig framgång i Allsvenskan leder i sin tur till möjligheterna att få delta i UEFAs klubblagstävlingar (Champions League & Europa League) som ger UEFA-deltagandeintäkter, TV-intäkter samt möjligheter att nå höga publiksiffror på dessa matcher. Den sportsliga framgången kan sedan ge ännu högre nettoomsättning i form av spelarförsäljningar till den internationella marknaden (Backman, 2009).

Sportslig framgång kan även innebära att de ekonomiska kostnaderna kraftigt ökar då spelarlöner riskerar att snabbt tömma föreningskassan. AIK och Helsingborgs IF är två exempel på svenska föreningar som kvalificerat sig till Champions League för att därefter drabbas av "baksmälla" med ekonomiska problem de efterföljande åren. Att bygga sin verksamhet och anpassa sin budget för avancemang till UEFAs klubbtävlingar är en riskfylld strategi och inte rekommenderbart. Etablering i den högsta divisionen ger en stabil inkomstkälla och möjligheten att höja framtida ambitioner. Till exempel en ny sponsorvänlig arena, spelarutbildning samt TV-intäkter som är större för Allsvenskan än för Superettan (Backman, 2009).

Inom den allsvenska fotbollen finns ekonomiska krav som måste uppfyllas och därför blir ekonomin betydelsefull då elitverksamheten inte får fortskrida om inte dessa krav uppfylls. För deltagande i Allsvenskan krävs en så kallad elitlicens. Elitlicensen erhålls av SvFF:s Licensnämnd och för att erhålla licensen måste vissa krav uppfyllas. Kraven är indelade i två stycken kategorier, A och B. Uppfylls inte punkterna inom kategori A beviljas ingen licens och uppfylls inte punkterna inom kategori B beviljas licens, dock med en utdömd påföljd. Ett exempel på ett krav inom kategori A är att det egna kapitalet inte får vara negativt per den 31 december (Fogis, 2017).

Även om de största allsvenska fotbollsklubbarna styrs likt aktiebolag finns skillnader främst på hur pengarna förvaltas. Till exempel strävar ett aktiebolag efter att generera vinst till sina ägare medan en fotbollsklubbs främsta mål är att generera sportslig framgång samt att vinsterna som uppkommer mestadels investeras för att uppnå framtida sportsliga framgångar. I dagens fotboll har en god ekonomi blivit en förutsättning för att kunna lyckas. En fotbollsklubb med bra ekonomi kan spara ekonomiska medel till sämre tider och kontraktera bättre spelare som bör påverka fotbollsklubbens tabellplacering (Hagström & Svensson, 2015). Ekonomin är en utmaning för fotbollsklubbar och hör ihop med det som händer på planen. Ett exempel på ett samband mellan sportsliga framgångar och god ekonomi är Malmö FF. Bra tabellplaceringar följt av framgångar i Europa har gett Malmö FF en enorm ekonomisk fördel gentemot sina konkurrenter (Affärsvärlden, 2015). Deltagandet i Champions League år 2015 omsatte nästan 200 miljoner kronor (Aftonbladet, 2015). Därmed finns en sannolikhet att Malmö FF kommer dominera Allsvenskan de kommande åren. Dock finns vissa risker med sportslig framgång. Ett exempel är att svenska fotbollsklubbar oftast inte kan behålla sina spelare på grund av intresse från andra europeiska fotbollsklubbar, vilket medför en rekryteringsrisk (Affärsvärlden, 2015). Ett annat exempel som tyder på ett samband mellan tabellplacering och ekonomi är Djurgårdens IF under år 2009. Djurgårdens IF slutade på plats 14 av 16 och var inne i en ekonomisk kris. Tabellplaceringen innebar i sin tur till att de gick miste om miljoner i både TV- och publikintäkter vilket ledde till bland annat personalnedskärningar (Idrottens Affärer, 2009). I värsta fall kan fotbollsklubbar åka ur Allsvenskan vilket sänker nettoomsättningen, de kommersiella möjligheterna och försvårar spelarrekryteringen.

Sportbranschen är en bransch som förändras både snabbt och radikalt i det moderna samhället (Watt, 2003 & Ratten, 2010). Dessa förändringar är påverkade av faktorer som television, ökad professionalism och ekonomiska aspekter (Watt, 2003). Kommersiellt, ekonomiskt, professionellt samt kommunikativt släpar svensk fotboll efter. Kapitalet samt nettoomsättningen är för låg i fotbollsklubbarna. Kommersiellt har de allsvenska fotbollsklubbarna inte heller lyckats fullt ut med marknadsföring och försäljningen av fotbollsklubbarnas produkter såsom matcher och souvenirer (Sund, 2008).

I en fotbollsvärld där fotbollsklubbarnas ekonomiska ställning verkar få en allt större betydelse vore det intressant att se hur stort sambandet är mellan den sportsliga framgången och de ekonomiska förutsättningarna. Den sportsliga framgången är, relativt andra branscher, i sig ett säreget hierarkiskt rankingsystem där man tydligt ser utifrån tabellplacering hur bra verksamheten lyckats. Denna tydliga rangordning är svårare att göra i andra branscher där många faktorer kan påverka och vara olika bra i olika avseenden och därmed inte kan rangordnas på samma sätt som sportslig framgång. Tabellplaceringen ger en tydlig resultatbaserad feedback där placeringen tydligt kan jämföras i förhållande till andra fotbollsklubbar. En fotbollsklubbs sportsliga framgång beror troligen främst på fotbollstruppens och tränarens förmåga att vinna matcher. Det är dock den ekonomiska ställningen som sätter ramarna för vilket material i form av vilka spelare och vilken tränare fotbollsklubben har råd med.

1.2 Problemdiskussion

En stark ekonomisk tillväxt har lett till mer akademisk uppmärksamhet kring fotbollsbranschen, dess styrning och ekonomiska aspekter. Fotbollsklubbar utvärderas inom två olika områden, sportslig framgång och ekonomisk framgång. De sportsliga framgångarna påverkas av fotbollsklubbars förmåga att vinna matcher, ligor och cuper. De ekonomiska framgångarna är mer baserade på det värde fotbollsklubbar skapar. Fotbollsklubbar är beroende av sin förmåga

att generera inkomster för att ha chansen att överleva som organisation. (Samagaio, Couto & Caiado 2009). Det råder delade uppfattningar kring vad fotbollsklubbar främst ska fokusera på. Quirk & El Hodiri (1974) förklarar att fotbollsklubbar är vinstmaximerande medan Kesenne (2007) förklarar att fotbollsklubbar bör fokusera på det icke-finansiella som vunna matcher och fotbollsklubbens popularitet. Baserat på ekonomisk teori är det förväntat att en klubbägares huvudmål är att maximera värde men det är även möjligt för ägare att styra med hjälp av sportsliga mål, även om det innebär en sämre ekonomisk framgång. Därför är det en vanlig strategi att samtidigt försöka maximera vinster och de prestationer som sker på fotbollsplanen (Samagaio et al., 2009).

I en studie av Arnold (1991) som behandlar engelska fotbollsklubbar mellan 1905-1985 var slutsatsen att fotbollsklubbarnas sportsliga framgångar var starkt relaterad till deras nettoomsättning. Även Szymański (1998) och Szymański & Kuypers (1999) har studerat engelska fotbollsklubbar inom detta område och funnit ett positivt samband. Dock gjorde Dobson & Goddard (1998) en studie (av engelska fotbollsklubbar) som visade att det endast fanns ett samband i 10 av 77 fotbollsklubbar och sambandet var tydligast hos mindre fotbollsklubbar. Pinnuck & Potter (2006) har undersökt hur den sportsliga framgången påverkar intäktsgenererande faktorer. Forskning kring den sportsliga framgångens påverkan på nettoomsättning har även gjorts i den spanska fotbollsligan (Barajas, Fernández-Jardón & Crolley, 2005) och i den turkiska fotbollsligan har man undersökt sambandet mellan sportslig framgång och ekonomisk ställning (Göllü, 2012). Pinnuck & Potter (2006) och Barajas et al. (2005) förklarar med hjälp av sina studier att det finns ett samband medan Göllü (2012) inte hittade något samband i sin studie.

Inom den allsvenska fotbollen finns en reglering av röstmajoritet som skiljer ligan åt gentemot andra ligor. Denna reglering kallas för 51-procentsregeln och den innebär att bolagiserade idrottsföreningar måste äga 51 procent av rösträtterna i bolaget. Syftet med denna regel är att hålla den ekonomiska konkurrensen mellan fotbollsklubbarna på en mer kontrollerad och rättvis nivå (To & Tojkander, 2011). Dock menar Backman (2009) att spärreglerna avskräcker kapitalstarka intressenter. Därmed finns det en stor skillnad mot andra europeiska ligor om att kunna attrahera kapitalstarka investerare. Näringslivets regler kan alltså inte helt och hållet appliceras inom den svenska fotbollsmarknaden men elitfotboll och "business" hänger ihop. En gyllene medelväg där båda aspekterna ingår behövs inom dagens globaliserade och kommersialiserade elitidrott.

Tidigare forskning har inte behandlat en liga, såsom Allsvenskan, där de institutionella förutsättningarna är annorlunda gentemot de flesta andra ligorna. Restriktionerna som Allsvenskan har innebär att en utomstående aktör inte kan äga och ha bestämmande inflytande över en fotbollsklubb fullt ut. Detta innebär att det troligtvis inte kommer komma en utomstående part som kan pumpa in kapital till fotbollsklubben för att på så sätt kunna "köpa sig framgång". I fotbollseuropa är det tydligaste exemplet PSG, med sina rika qatariska ägare, som snarare på kort sikt vill spendera pengar än att tjäna pengar. Detta skapar en obalans på marknaden vilket gör att övergångssummor och löner skjuter i höjden. I Allsvenskan förbjuder stadgarna denna typ av ägandeform och därför borde den ekonomiska skillnaden mellan fotbollsklubbarna vara mindre och ekonomiska fördelar kan till stort endast uppnås med hjälp av en fotbollsklubbs framgångar på och utanför planen. Allsvenskan är en liga som inte innehar ett lika stort kommersiellt intresse och omsätter därmed mindre summor än till exempel den spanska och engelska ligan. Därmed borde den ekonomiska ställningen vara mer utjämnad och inte ha ett samband med den sportsliga framgången i samma utsträckning, därmed är det av intresse att se om liknande undersökningsresultat även gäller för ligor med restriktioner likt

Allsvenskan. I den tidigare forskningen skiljer sig resultaten av undersökningarna åt och sambandet kring en fotbollsklubbs sportsliga framgång och ekonomi är oklart. Relationerna som undersökts har ofta varit enkla, till exempel relationen mellan nettoomsättning och tabellplacering. Nettoomsättningen är ett viktigt tal, dock är det ett begränsat tal som inte beskriver den ekonomiska helheten hos en organisation. För att förstå en fotbollsklubbs ekonomiska ställning krävs en helhetsförståelse och därför är det relevant att inkludera balans- och kassaflödesmått inom sambandet.

Nyckeltalen som denna studie fokuserar på är nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde. Inom fotboll är nettoomsättning det viktigaste nyckeltalet för att uppnå sportsliga framgångar. Ju högre nettoomsättning, desto mer pengar kan fotbollsklubben spendera på till exempel spelarlöner (Affärsvärlden, 2015). Under de två senaste decennierna har det skett stora förändringar kring både nettoomsättningens storlek och vikten av olika intäktskällor (Mijatovic, Milacic & Pavlovic, 2013). Fotbollsklubbarnas nettoomsättning grundar sig på ett flertal olika intäktskällor och därför är sambandet mellan sportslig framgång och nettoomsättning intressant att studera.

Det egna kapitalet är avgörande för en organisations överlevnadsförmåga och är därför relevant för en organisations ekonomiska ställning. Ett starkt eget kapital ökar självfinansieringen och organisationen blir mindre beroende av kreditgivare vilket leder till lägre räntekostnader. Som en följd av den svenska elitlicensens krav på det egna kapitalets storlek har fotbollsklubbar, som haft möjligheten, byggt upp sitt egna kapital för att kunna hantera eventuella motgångar. Detta ger ett handlingsutrymme att kunna manövrera fotbollsklubbarna i osäkra tider. Det egna kapitalet ger förutsättningar för den bromssträcka som alltid är nödvändig om kostnadsneddragningar blir ett måste (Fogis, 2017). Ett exempel av Karlsson & Syversen Franklin (2014) är hur IFK Göteborg har som mål att alltid ha ett eget kapital över tio miljoner kronor för att kunna hantera eventuella år med utebliven framgång. Ett stabilt eget kapital är av stor vikt för en elitverksamhet inom fotboll för att kunna driva sin verksamhet trots varierande publiksiffror och sponsorintäkter (Hamil & Walters, 2010). Med restriktionerna angående ägandeformen kommer fotbollsklubbarnas egna kapital inte öka med ägartillskott i samma utsträckning som i andra länders ligor. Därför blir det av intresse att hålla koll på det egna kapitalet och att inneha en sund finansiering då fotbollsklubbarna troligen inte kommer kunna "räddas" av en utomstående ägare om det skulle gå dåligt några år. Ett stabilt eget kapital är därmed en förutsättning för överlevnad och påverkar därmed förutsättningarna för det spelar- och tränarmaterial fotbollsklubben kan använda sig utav. Därför blir det intressant att se om det finns ett samband mellan sportslig framgång och eget kapital.

Kassaflödet kan informera om en organisations finansiella styrka och dess förmåga att betala av skulder. Även om det ser bra ut i räkenskapsböckerna måste likviditet finnas inom organisationen för att klara av att betala skulder och avgifter när de förfaller till betalning. En osund likviditetshantering kan därmed innebära att organisationen kan behöva likvideras trots en hög nettoomsättning och stabilt eget kapital. En osund likviditetshantering kan även påverka förtroendet gentemot organisationens intressenter, bland annat banker för beviljande av lån. Ett högt kassaflöde borde genereras om en fotbollsklubb når sportslig framgång då det borde locka mer publik och därmed högre nettoomsättning samtidigt som den kommersiella biten i sin tur borde bli mer gynnsam. Därmed borde en bra sportslig framgång innebära ett högre kassaflöde vilket i sin tur borde innebära att mer likvida medel finns att investera i sin verksamhet. Motsatsvis borde en lågt presterande fotbollsklubb innebära lägre publiksiffror och sämre kommersiella möjligheter vilket borde innebära ett lägre kassaflöde. Därför är det intressant att se om det finns ett samband mellan den sportsliga framgången och kassaflödet.

Utifrån diskussionen ovan formuleras följande problemformulering:

1.3 Problemformulering

Hur ser sambandet ut mellan allsvenska fotbollsklubbars tabellplacering och ekonomiska ställning, i form av nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde?

1.4 Syfte

Syftet med undersökningen är att med hjälp av en statistisk analys se om det finns ett samband mellan sportslig framgång, i form av tabellplacering, och utvalda nyckeltal. Tabellplaceringen kommer vara den oberoende variabeln och nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde kommer vara beroende variabler. Studien kommer baseras på allsvenska fotbollsklubbars tabellplaceringar under en sjuårsperiod, mellan säsongerna 2010 och 2016.

1.5 Definitioner & Förkortningar

Allsvenskan - Den högsta divisionen i Sveriges seriesystem inom fotboll.
Champions League - Den största och mest prestigefyllda turneringen för de 32 bästa fotbollsklubbarna i Europa.
Eget kapital - Skillnaden mellan ett företags redovisade tillgångar och redovisade skulder.
Ekonomisk ställning - För syftet till denna studie definieras ekonomisk ställning med tre nyckeltal; nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde.
Europa League - Den näststörsta turneringen i Europa med 48 deltagande fotbollsklubbar.
Kassaflöde - In- och utflöden av likvida medel (In- och utbetalningar).
Nettoomsättning - Intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i ett företags normala verksamhet.
Nyckeltal - Ett tal som används för att värdera ett företag och dess utveckling.
Sportslig framgång - Ju högre tabellplacering desto större sportslig framgång.
Superettan - Den näst högsta divisionen i Sveriges seriesystem inom fotboll.

FA - Football Association (Engelska fotbollsförbundet)
FIFA- Fédération Internationale de Football Association
FOGIS - Fotbollens Gemensamma Informationssystem
SvFF - Svenska Fotbollsförbundet
UEFA - Union of European Football Associations

1.6 Disposition

I kapitel 2 behandlas studiens teoretiska referensram som inledningsvis förklarar hur nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde används som mått på framgång. Sedan kommer ett avsnitt med sports management som består av nettoomsättningens ökade betydelse, kommersialiseringen tar mer plats, ekonomistyrningens roll samt en förklaring av sportslig och ekonomisk framgång samt sambandet mellan dessa. Fortsättningsvis redogörs för Allsvenskans regelverk med bolagsform samt reglering av röstmajoritet. Efter detta kommer ett avsnitt med tidigare forskning. Avslutningsvis redogörs för hypoteserna som tagits fram.

I kapitel 3 redogörs för studiens tillvägagångssätt för att genomföra uppsatsen. Metodval, datainsamling, källkritik, validitet och reliabilitet lyfts fram och diskuteras i detta kapitel. Specifika förutsättningar för Allsvenskan samt de granskade variablerna behandlas även här.

I kapitel 4 hittas studiens empiri och analys. Den börjar med ett deskriptivt avsnitt där datan presenteras allmänt. Därefter kommer en korrelations- samt regressionsanalys.

I kapitel 5 redogörs för studiens slutsatser, diskussioner samt förslag på fortsatt forskning.

Kapitel 6 består utav studiens referenslista.

2. Teoretisk referensram

Detta kapitel börjar med att förklara nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde som mått på framgång. Sedan kommer en beskrivning av sports management. Denna del består av nettoomsättningens ökade betydelse, kommersialiseringen tar mer plats, ekonomistyrningens roll, en förklaring av sportslig och ekonomisk framgång samt sambandet mellan dessa. Efter detta behöver Allsvenskans regelverk förklaras där bolagsform och reglering av röstmajoritet tas upp. Därefter kommer ett avsnitt med tidigare forskning som förklarar vilka samband som tidigare hittats samt där samband inte kunnat påvisas. I den sista delen redogörs för hypoteserna som används i studien.

2.1 Nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde som mått på framgång

Framgång för företag kan mätas på många olika sätt och mätningen handlar ofta om hur företaget presterar i nutid och hur de kan prestera ur ett långsiktigt perspektiv. Faktorer som mäter framgång kan vara allt från produktkvalitet, leverans, effektivitet och även ekonomiska omständigheter. Framgången kan med andra ord både mätas ur ett finansiellt och icke-finansiellt perspektiv (Sellenheim, 1991). Det traditionella sättet att mäta framgång på är med finansiella mått. Tal relaterade till vinst och lönsamhet är viktiga mål för de flesta företagen, kanske till och med de viktigaste. Ett exempel på en finansiell framgång för företag kan vara att hålla företaget på ett rakt och stabilt finansiellt spår (Neely, 2002).

Nettoomsättningen är en avgörande faktor för ett företags framtida framgångar (McGill & van Ryzin, 1999, Nogueira Cortimiglia, Ghezzi & Renga, 2011). En enkel beskrivning är att framgång uppnås om nettoomsättningen ökar i en högre grad än kostnaderna (Neely, 2002). En stor del av företags långsiktiga mål bygger på nettoomsättningen och är därmed ett viktigt strategiskt verktyg (Kaplan & Norton, 2000). Hanteringen av nettoomsättning handlar om att ha så höga marginaler som möjligt, vilket företaget får genom att sälja rätt produkt, vid rätt tidpunkt, till rätt kund. Hanteringen är dock inte enkel på grund av faktorer som tidsbegränsning, konkurrens, priskänslighet och förändringar av efterfrågan (Bitran & Caldentey, 2003). I vissa fall är nettoomsättningen ett viktigare mål för företag än själva vinsten eftersom det i framtiden kan bli lättare att styra försäljningsmängden (Amihud & Kamin, 1979). Faktorer som kan höja ett företags nettoomsättning är ett ökat värde för kunden samt att utvidga sina intäktskällor (Kaplan & Norton, 2000).

Eget kapital är starkt relaterat till värdet och framgången för ett företag. Förändringar i det egna kapitalet kan visa huruvida företaget kommer vara framgångsrikt och lönsamt ur ett långsiktigt perspektiv (Becker, 1987). Tillgången till kapital är en oundviklig faktor för företag. Det är viktigt att ta hänsyn till kapitalbehovet, kapitalkällorna och de investeringar företaget behöver göra. Det egna kapitalet är viktigt för att bland annat kunna öka produktionen, utveckla nya produkter/tjänster, finansiera företagsköp och öka humankapitalet (Rossi, 2014).

Kassaflödet är ett användbart tal för att mäta ett företags framgångar (Dechow, 1994). Ett företags kassaflöde är en viktig framgångsindikator eftersom det visar vilka investeringsmöjligheter ett företag har (Almeida, Campello & Weisbach, 2004). Kassaflödet är även viktigt då det bestämmer om företaget kommer kunna hantera sina finansiella åtaganden eller inte (Neely, 2002). Kassaflödet är bland de viktigaste faktorerna för utvecklingen hos företag. Större kassaflöden leder till en högre nivå av likviditet vilket ökar riskbenägenheten

för nysatsningar, investeringar och nyanställningar. Ett företags kassaflöde är en bra indikator på den ekonomiska ställningen eftersom det visar om företaget har likviditeten för att kunna drivas vidare och om det finns pengar till exempelvis framtida utdelningar och avbetalningar av lån. Kassaflödet avgör ofta den potential, stabilitet, konkurrenskraft och marknadsposition som företaget representerar vilket skapar förtroende för företaget hos bland annat kunder och finansiärer (Carlsson, 2014). För att fullständigt förstå ett företags livskraftighet är det viktigt att ta hänsyn till kassaflödet. Kassaflödet är ett viktigt tal för långivare som vill försäkra sig om företagets återbetalningsförmåga eftersom det visar hur mycket pengar verksamheten lyckats generera under en viss tidsperiod. Dessutom är kassaflödet ett mer tillförlitligt mått än till exempel balans- och resultaträkningen (Mills & Yamamura, 1998., Dechow, 1994). Kassaflödet är svårare att "manipulera" än till exempel årets resultat, som kan skiljas sig åt beroende på till exempel redovisningsprinciper och ger därför en bättre bild av den ekonomiska ställningen i ett företag (Larsson, 2008).

2.2 Sports Management

Sports management handlar om att idrottsklubbar aktivt jobbar med de kommersiella möjligheter som existerar inom sportområdet. Kunskapsnivån höjs då man blir bättre på att generera intäkter på sin huvudsakliga verksamhet. Grundtanken är att ens idrottsliga organisation ska kunna vara självfinansierad utan stöd i form av kommunala och statliga bidrag (Johansson, 1994).

Sports management-begreppet är ursprungligen amerikanskt och innebär att lönsamhet försöker skapas med hjälp av sportevents (Johansson, 1994). Sports management inkluderar bland annat faktorer som organisation, marknadsföring, implementation och värdering av sportrelaterade aktiviteter. Detta kan involvera allt från ideella föreningar och elitföreningar till sportrelaterade företagsevent och världskända events till exempel Fotbolls-VM (Ratten, 2010).

Sportbranschen berör stora delar av världens befolkning och ger jobb åt miljontals människor över hela världen. Sport på elitnivå är numera en betydelsefull industri vilket har lett till förändring av konsumtion, produktion och styrning. Sports management består till stora delar av tekniker och strategier som kan appliceras på vilken annan bransch som helst. Det finns dock unika särdrag som skiljer sportbranschen från andra branscher. Ett exempel på detta är hur framgång definieras. Företag i många andra branscher har huvudsakligen målet att skapa vinst men i sportbranschen brukar den sportsliga framgången gå före den ekonomiska. I sports management måste hänsyn tas till fler dimensioner av framgång (Hoye, Smith, Nicholson & Stewart, 2015).

2.2.1 Nettoomsättningens ökade betydelse

De internationella framgångarna som svenska idrottsklubbar uppnådde under 1900-talet var framgångsrika i förhållande till folkmängden. Framgångarna förklaras av en bred och folkligt förankrad idrottsrörelse som utvecklats i ett positivt samhällsklimat under cirka 100 år. Den svenska idrottsrörelsen har fått ekonomiskt bidrag från både stat och kommun som har förstått idrottens positiva betydelse. Under lågkonjunkturen under början av 1990-talet har klimatet dock hårdnat för svenska idrottsklubbar och det svenska samhället har behövt genomgå en hel del förändringar. Detta har lett till att det krävts en strukturomvandling inom idrotten. Idrottsklubbens verksamhet måste styras av ett intäktstänk. Idrottsklubbarna måste öka sin kunskap, kompetens och kvalitet inom idrottsområdet där alla delar måste ingå, såsom organisation/ledning, marknadsföring, försäljning och utveckling (Johansson, 1994).

Inkomstkällorna hör samman med att matchen/evenemanget ska generera intäkter. Den idrottsklubb som har god kunskap inom sponsormarknaden, TV samt har en hög kundanpassningsgrad blir mest lyckosamma. Organisationen kan delas in i fyra delar:

- Ledning och organisation - Innefattar ekonomisk planering, val av organisation och intern information.
- Utveckling - Jobbar med själva grunden i verksamheten som sedan marknadsförs och säljs. Innefattar laget, arenautveckling, matcharrangemang, formgivning & design samt tävlingsregler & seriesystem.
- Marknadsföring - Handlar om kommunikation, hur man synliggör idrottsklubben. Innefattar press, reklam, PR & promotion samt radio & TV.
- Försäljning - Öka lönsamheten inom nio viktiga områden, den så kallade kärnan inom sports management, se *Figur 1*. Inom detta område måste idrottsledare utveckla sin kunskap och kompetens (Johansson, 1994).

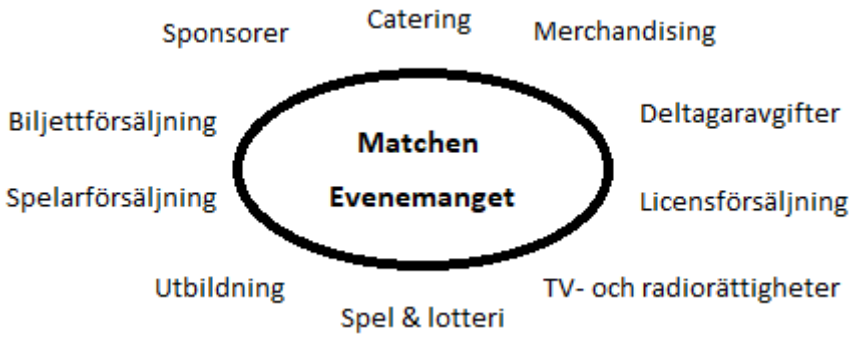

Figur 1: Kärnintäktsområden. (Johansson, 1994, s.9)

1. Biljettförsäljning - Lönsamma evenemang behöver välfyllda läktare. Idrottsklubben behöver aktivt bearbeta sina målgrupper och finna nya försäljningskanaler för att kunna sälja fler biljetter.
2. Sponsring - förmågan att få företag att köpa produkter inom tjänster, exponering, image, kontaktytor, socialt ansvar, personal.
3. TV- och radiorättigheter - Idrottsklubben har möjligheten att kunna sälja rättigheter för visning/sändning av evenemang.
4. Catering - Försäljning av mat och dryck under evenemang. Att uppnå merförsäljning är önskvärt som kan ske genom uppsökande försäljning, god varuexponering samt rätt produktval.
5. Merchandising och licensförsäljning - En ökande marknad som innefattar försäljning av klubbprodukter såsom kläder, souvenirer samt övriga klubbartiklar. Modeinriktade produkter behöver säljas genom olika försäljningskanaler såsom postorder, butiker, TV och arenaförsäljning. En form av merchandising, licensförsäljning, kan vara att sälja en rättighet, exempelvis klubbmärket, till ett företag som i sin tur applicerar märket på produkter som företaget säljer där klubben får en försäljningsprovision.
6. Spelarförsäljning - Att sälja spelare kan generera höga intäkter, särskilt inom fotboll och ishockey.
7. Deltagar- och medlemsavgifter - Den traditionella medlemsavgiften. Inom vissa evenemang står deltagaravgiften för en stor del av evenemanget.
8. Utbildningar och seminarier - Svenska idrottsklubbar innehar en stor kunskap och kompetens inom vissa områden bland annat träningslära och ledarskap. Idrottsklubben

kan då skapa och sälja utbildningar och föreläsningar till kunder både inom och utom idrottsrörelsen.

9. Spel och lotteri - Den svenska idrotten har finansierats mycket med hjälp av spel och lotteri (Johansson, 1994).

De mest centrala och relevanta inkomstkällorna för en fotbollsklubb är TV-rättigheter, publikintäkter, sponsorer och varuhandel. Den mest traditionella inkomstkällan är publikintäkterna som tjänas in under matchdagar. Detta består både av enskilda matchbiljetter och säsongskort. Ett säsongskort innebär en reserverad plats för säsongens alla hemmamatcher och betalas med en rabatterad klumpsumma i förtid. Publiksiffran och de tillhörande intäkterna påverkas av olika faktorer som typ av match, mediauppmärksamhet, matchdag och arena (Thiga, 2014). Angående intäkterna från TV-rättigheter har UEFA noterat att de svenska fotbollsklubbarna tjänar mindre än vad de borde göra i jämförelse med vad befolkningsmässigt mindre länder tjänar, till exempel Danmark, Norge och Skottland (Fogis, 2017). Lojaliteten till en specifik sport är något som är vanligt inom sportbranschen. Matcherna ger underhållning som attraherar åskådare och TV-tittare men detta är något som är väldigt specifikt och ofta inte applicerbart på till exempel andra sporter. Alltså finns det inga/få substitut (Thiga, 2014).

Arenafrågan har en stor strategisk betydelse. Dåliga arenor ger en tråkig matchinramning som inte lockar besökare, utan då är det bara de mest inbitna fansen som kommer. Englands nya arenor är en förklaring till uppsvinget av engelsk klubbfotboll. I arenorna finns fina restauranger och försäljning av souvenirer som ger betydande intäkter till fotbollsklubbarna. Med gamla arenor förloras den breda publiken samt sponsorintäkter vilket på längre sikt leder till mindre pengar och i sin tur till en sämre fotboll. De bästa spelarna drar generellt till de bästa laget med bra ekonomi. Arenan är en nyckelfråga då den påverkar organisationen, ekonomin och kommersialiseringen. Arenorna har tidigare ägts främst av kommunerna vilket har varit problematiskt. Den senaste tiden har fotbollsklubbarna insett att samverkan med marknadskrafterna krävs för att investeringar och nybyggen skall kunna ske. Exempel på hur viktig arenafrågan är FC Köpenhamn som byggt en modern och elegant arena, “Parken”. I sin målsättning ingår att anordna konserter vilket ger ytterligare intäkter till klubben. FC Köpenhamn är en konkurrent till de allsvenska fotbollsklubbarna där både svenska spelare och tränare rekryterats. Målsättningen att gå till Champions League sattes tidigt och 2006 uppfylldes detta. I Sverige har Elfsborg kommit en bra bit på vägen då de har byggt och äger en ny fotbollsarena (Sund, 2008).

De allsvenska arenorna håller allmänt en bra nivå och de investeringar som gjorts de senaste åren borde ge goda förutsättningar för att kunna öka antalet besökare samt intäkterna per besökare. Följaktligen borde det allmänna intresset i sin tur öka vilket förbättrar förutsättningarna att öka övriga intäktsområden. Utnyttjandegraden av publikkapaciteten ligger runt 60 %, vilket är lågt. Därför måste fotbollsklubbarna arbeta mer med att publiken trivs på och kring arenorna för att locka nya samt mer återkommande besökare till arenorna. Detta skulle strategiskt förbättra villkoren för en ökande intäktsutveckling inom alla intäktsområden (Fogis, 2017).

2.2.2 Kommersialiseringen tar mer plats

Kommersiell sponsring är en av de snabbast växande marknadsföringsaktiviteterna. På grund av en ökad konkurrens och ett behov av att söka sig till specifika segment försöker företag att följa sina kunders livsstil. Detta för att kunna attrahera och bibehålla kunderna (Meenaghan,

2001). Företag sponsrar sportorganisationer med förhoppningen att den känslan individen har för klubben ska transfereras till det sponsrande företaget (Madrigal, 2001).

Ett starkt varumärke är av stor vikt vid varuhandel. En konsument påverkas givetvis av produktens funktionalitet men även av de karaktärsdrag som framhävs av varumärket. Lojaliteten som finns inom sportbranschen tillför en bra miljö för varuhandel (Smith, Graetz & Westerbeek, 2006). För att bli attraktiv och säkra kontrakt med klädbolag krävs att fotbollsklubben kan demonstrera att det är en lönsam och hållbar investering för klädbolaget. Detta åstadkoms genom bra sportsliga resultat samt att fotbollsklubben har en stor supportergrupp som är lojal och efterfrågar varor relaterade till fotbollsklubben (Thiga, 2014). Det finns en konkurrens om marknadsandelarna kring sportkläder och sportprylar. En följd av detta är att företag som Nike och Adidas har ökat sina investeringar. Sportklubbar ger klädbolagen möjligheter på nya marknader och klubbarnas närvaro i media och dess supportrar kan användas för att driva försäljning. I utbyte får klubbarna matchställ och annan utrustning som är relevant till sportverksamheten (Smart, 2007).

2.2.3 Ekonomistyrningens roll

Ekonomistyrning kan definieras som den styrning företagsledare applicerar för att bearbeta information inom en organisation (Simons, 1994). Traditionellt sett fokuserar ekonomistyrningen på finansiella mål men betydelsen av icke-finansiella mål har ökat (Malmi & Brown, 2008). Det finns många olika uppgifter inom ekonomistyrning. Exempel på detta är planering och budgetering (Simons, 1994). Det övergripande syftet är dock att hjälpa till i arbetet att uppnå företagets strategiska mål (Ax, Johansson & Kullvén, 2009).

En organisations förhållningssätt till strategi och realisering är huvudfaktorer för en organisations fortlevnad. Affärsverksamheter arbetar ofta mot flera olika mål men det mest centrala är att gå med vinst (Thiga, 2014). Kapitalanskaffningen, hanteringen av pengarna och utgifterna är en konstant kamp för alla involverade inom sports management. Precis som i många andra branscher, arbetar man med tighta marginaler och med brist på finansiella medel. Förmågan att kunna generera intäkter har en nyckelroll i arbetet inom sports management och att kunna ha koll på pengarna är centralt för att ha en effektiv organisation. Den motsatta situationen är en bristande förmåga att inneha en ordentlig finansiell förvaltning vilket skadar organisationens handlingskraft och minskar möjligheterna som kan tillhandahållas och till sist begränsar sportdeltagandet (Watt, 2003). Sportbranschen skiljer sig åt från många andra branscher men mycket inom styrning kan appliceras som om det vore vilken bransch som helst. Till exempel är det viktigt att ledningen är medveten om sin omgivning för att vara anpassningsbar till de situationer som kan uppstå (Lera-López & Rapún-Gárate, 2005).

Sportbranschen skiljer sig från andra branscher eftersom nästan allt överskott återinvesteras i verksamheten. Alla typer av sportorganisationer måste ha en klar affärsplan med tydliga finansiella mål. Den finansiella styrningen handlar om att värdera organisationens framgångar mot dessa mål för att säkerhetsställa att avvikelser från målen inte görs. Det är viktigt att använda sig av väl genomtänkta och effektiva tal som styrningsmekanismer och det är av stor vikt att använda sig av noggranna uppskattningar av intäkter och kostnader i form av en budget. En brist på noggrannhet inom detta område kan leda till att organisationen styrs i fel riktning (Watt, 2003). Nettoomsättning och utgifter beror på förvaltningsförmågan men utgifter är lättare att kontrollera då nettoomsättningen beror på konsumentefterfrågan. Utgiftskontroll kan leda till vinst. Finns ingen utgiftspolicy för att uppnå en marginal finns en minimal sannolikhet för lönsamhet (Barajas, Fernández-Jardón & Crolley, 2005).

Inom ekonomistyrning kan vissa modeller och teorier användas för att uppnå sina mål. Ett exempel är den kassaflödesbaserade modellen som är baserad på en organisations in- och utbetalningar (Ax, Johansson & Kullvén, 2009). En fotbollsklubbs slutgiltiga tabellplacering är en avgörande faktor för en fotbollsklubbs framtida kassaflöden (Bell, Brooks, Matthews & Sutcliffe, 2012). Kassaflöde är en term som har blivit viktigare under den senaste tiden. Att förstå en fotbollsklubbs kassaflöden handlar om att förstå de inbetalningar som genereras av bland annat publikintäkter, TV-intäkter, sponsorintäkter, spelarförsäljningar och prispengar som bestäms utifrån den tabellplacering fotbollsklubben slutar på. (Mijatovic et al., 2013, Bell et al., 2012). Kassaflödeshantering är nödvändigt för en framgångsrik sportförening. Sport är naturligt säsongsbaserat där lagen spelar under specifika scheman under bestämda tillfällen (Parkhouse, 2001). Kassaflöden är viktiga för fotbollsklubbar eftersom de ofta är skuldsatta och är nära relaterat till en fotbollsklubbs likviditet och långsiktiga solvens (Dimitropoulos, 2010).

2.2.4 Sportslig framgång

Sportslig framgång är en faktor som kan mätas på flera olika sätt och beror på vilken typ av tävling och vilket fokus studien har (Barajas, Fernández-Jardón & Crolley, 2005). En definition av sportslig framgång är de framgångar en fotbollsklubb haft inom nationella och internationella tävlingar (Samagaio, Couto & Caiado, 2009). Inom fotboll är konkurrensen strukturerad och framgångarna inom konkurrensen är enkla att mäta. Framgångarna mäts inte enbart ur ett ekonomiskt perspektiv, utan även ur ett sportsligt perspektiv. Exempel på detta är antalet vunna matcher, slutgiltig tabellplacering och vunna pokaler. Få industrier har så tydliga indikatorer på vilka som är vinnare eller förlorare som fotbollsbranschen har (Szymański, 1998). Exempel på faktorer som påverkar förmågan att uppnå sportslig framgång är spelarnas och tränarnas skicklighet, tränarbyten och andra faktorer relaterade till själva sporten (Samagaio et al., 2009). Huvuduppgiften för en fotbollsklubb är att vinna matcher. Den fotbollsklubb som samlat ihop flest poäng under en säsong är den fotbollsklubb som skapat mest värde i form av att utföra sitt uppdrag (McNamara, Peck & Sasson, 2013). Exempel på variabler som mäter sportslig framgång är antal vinster, antal mål och variabler kring spelstil. Om studien fokuserar mer kring en fotbollsklubbs framgång i en liga är variabler som tabellplacering och antal poäng de mest relevanta måtten (Barajas et al., 2005).

I intervjuer med sport- och ekonomichefer från Helsingborgs IF, Malmö FF och IFK Göteborg, har Karlsson & Syversen Franklin (2014) fått svar angående fotbollsklubbarnas uppfattningar kring sportslig framgång. Fotbollsklubbarna var överens om att sportslig framgång är att vinna titlar som till exempel Allsvenskan och sedan spela i de europeiska cuperna. Med andra ord, generera de högsta tabellplaceringarna. Sportslig framgång kan även vara att spela fotboll av hög kvalitet och utveckla ungdomsspelare men detta är dock enklare med en titel i bagaget. Fotbollsklubbarna hade även olika interna framgångar som inte är väsentliga för allmänheten. Eftersom fotbollsklubbarna befinner sig i en komplex bransch där framgång ständigt mäts av media och supportrar, är det svårt att kalla en säsong utan en bra tabellplacering för en framgångsrik säsong även om vissa interna framgångar uppnåtts (Karlsson & Syversen Franklin, 2014).

2.2.5 Ekonomisk framgång

Ekonomisk framgång kan kopplas till en fotbollsklubbs förmåga att skapa värde för sina investerare. Exempel på faktorer som påverkar värdet är fotbollsklubbens förhållningssätt till marknaden, marknadsstorlek/antal supportrar och de strategiska beslut fotbollsklubben tar (Samagaio et al., 2009). I intervjuerna av Karlsson & Syversen Franklin (2014) besvarades även

frågor kring den ekonomiska framgången. Först och främst kom de fram till att ekonomisk framgång har en mindre betydelse för allmänheten och att det snarare är ett internt verktyg för att uppnå sportslig framgång. Ett exempel på en ekonomisk framgång är att kunna bygga en kapitalbuffert som kan användas till sportsliga satsningar. Sportchefen i Helsingborgs IF menade bland annat att en fotbollsklubb aldrig ska gå mer än "plus-minus 0", det vill säga att allt som blir över ska återinvesteras i verksamheten. Ett annat exempel på ekonomisk framgång var att alltid ha ett eget kapital över tio miljoner kronor. Detta för att kunna hantera eventuella förlustår och år där sportslig framgång uteblir (Karlsson & Syversen Franklin, 2014).

2.2.6 Sambandet mellan sportslig och ekonomisk framgång

Enligt Karlsson & Syversen Franklin (2014) är intervjupersonerna eniga om att de sportsliga och ekonomiska framgångarna är relaterade till varandra. Först och främst kan sportslig framgång leda till europaspel, vilket omsätter stora mängder pengar. Tack vare sportslig framgång skapas en positiv spiral som leder till att fler besöker arenan, fler produkter säljs och fler vill sponsra fotbollsklubben (Karlsson & Syversen Franklin, 2014). Ju högre tabellplacering som uppnås desto större är sannolikheten att öka sina TV-intäkter, vilket är en viktig inkomstkälla för fotbollsklubbar (McNamara et al., 2014). En högre nettoomsättning kan leda till investeringar i laget, vilket ökar sannolikheten för sportslig framgång (Karlsson & Syversen Franklin, 2014). En ökad nettoomsättning ger fotbollsklubben en möjlighet att rekrytera nya spelare som kan förbättra det sportsliga (Samagaio et al., 2009). Vid vissa tillfällen måste fotbollsklubben välja det ena före det andra. Till exempel att fotbollsklubben måste sälja sin bästa spelare, vilket försämrar den sportsliga prestationen men är viktig ur en ekonomisk synvinkel (Karlsson & Syversen Franklin, 2014). Inom sportbranschen har dock en stor ekonomisk vinst en relativt liten påverkan på definitionen av en fotbollsklubbs framgång om fotbollsklubben till exempel hamnar sist i sin serie. Fotbollsklubbars medlemmar och fans bedömer fotbollsklubbens prestationer utifrån ett sportsligt perspektiv, till exempel titlar och mästerskap (Thiga, 2014). Alla intervjupersoner var eniga om att det var viktigt att hitta en balans mellan det sportsliga och ekonomiska men att det sportsliga ska prioriteras högst eftersom det är kärnverksamheten (Karlsson & Syversen Franklin, 2014). Detta förklaras även av Watt (2003) som menar att balansen mellan det finansiella och den idrottsliga utvecklingen är viktig. Även aktieägarna måste ta hänsyn till det sportsliga, även om det betyder en sämre ekonomisk prestation (Samagaio et al. 2009).

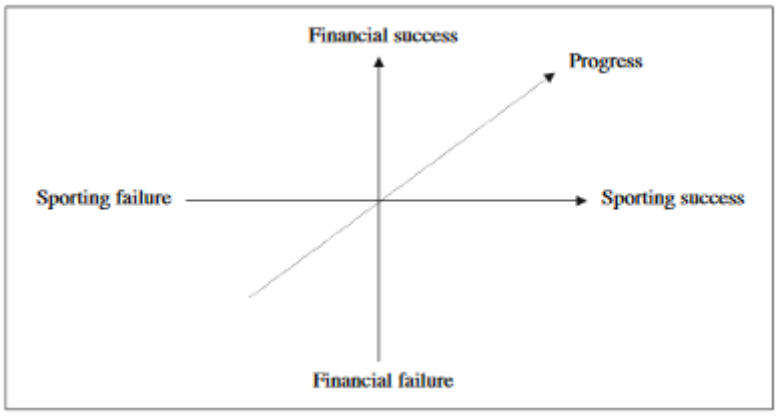

Figur 2: Det dubbelsidiga synsättet av sports management (Storm, 2011. s.746).

2.3 Allsvenskans regelverk

2.3.1 Bolagsform

Bolagsformen för fotbollsklubbar har förändrats stort sedan 70- och 80-talet. Det som förr var enkelt strukturerade och amatörmässigt styrda föreningar är numera professionella och byråkratiskt styrda bolag. Förändringar från icke-vinstdrivna bolag till vinstdrivna bolag har gett stora konsekvenser avseende marknaden och hur bolagen styrs. Detta kräver en högre kompetens hos administrationen och en mer professionell kontroll över fotbollsklubbarnas beslutsfattande och värderingar (Dimitropoulos, 2010).

En fotbollsklubb i Sverige kan bedrivas i två former. Antingen som ideell förening som är medlem i SvFF och bedriver fotbollsverksamhet. Det andra alternativet är ett Idrotts AB som är ett aktiebolag som måste följa SvFF:s stadgar för att få delta (Fogis, 2017).

Det senaste decenniet har utvecklingen gått mot att fler föreningar valt att bolagisera delar av sin verksamhet och några har valt att bolagisera hela sin elitverksamhet. Syftet för bolagisering kan variera men tros vanligen bero på att få tillskjutet ett riskkapital för utveckling av verksamheten. Det vanligaste tillvägagångssättet har varit att riskkapitalbolag verkat som finansieringsbolag när fotbollsföreningar behövt finansiera nya spelarförvärv. Därmed kan fotbollsföreningen stärkas sportsligt samtidigt som den ekonomiska risken minskar för fotbollsföreningen vid spelarförvärv. 2015 införde dock FIFA nya regler om tredjepartsägande av spelarrättigheter som dock minskat dessa möjligheter (Fogis, 2017). Vid bolagisering av sin elitverksamhet (gäller AIK, Djurgårdens IF, Hammarby IF, Örebro SK, Halmstads BK, Östersunds FK 2017) borde nya intäkter kunna skapas, på grund av bättre utnyttjande av fotbollsklubbens varumärke kommersiellt då den skattemässiga hanteringen är lättare i ett Idrotts AB. Inom skatteområdet för ideella föreningar råder annorlunda förutsättningarna än för Idrotts AB. Regler och tillämpningar är annorlunda angående när beskattning skall ske samt avdragsmöjligheter för den ideella föreningen i förhållande till Idrotts AB (Fogis, 2017). Det blir vanligare att fotbollsföreningar söker efter samverkan mellan ideell förening och aktiebolag. Dock är detta ingen garanti för sportslig framgång utan matcherna avgörs på fotbollsplanen. Denna samverkan är ett hyfsat nytt fenomen i den svenska fotbollsvärlden. Troligen har den optimala formen av samverkan ännu inte hittats där kapitalbehovet och möjligheter för kommersialisering av varumärken för ökning av nettoomsättningen ställs emot tillvaratagande av engagemanget hos klubbmedlemmar för att kunna bibehålla föreningsdemokratin (Fogis, 2017).

2.3.2 Reglering av röstmajoritet

I maj 1999 togs det historiska beslutet hos Riksidrottsstämman att ändra sina stadgar där Idrotts AB fick bildas. SvFF och andra idrottsförbund hade dock ett ovillkorligt krav som innebar att den upplåtande föreningen skulle ha kvar det avgörande inflytandet hos Idrotts AB. Förbunden tyckte att ett obegränsat externt inflytande skulle leda till att den ideella föreningen skulle tappa kontrollen över verksamheten vilken skulle leda till negativa konsekvenser för idrotten. Riksidrottsstyrelsen höll med och förslaget vann majoritet hos Riksidrottsstämman. Detta innebar att ett krav skrivs in i stadgarna där föreningen som upplåter sin rättighet att medverka i tävlingsverksamheten till ett Idrotts AB ska ha kvar röstmajoriteten i bolaget. Alltså måste den ideella föreningen äga 51 % av aktierna i aktiebolaget som föreningen grundar. Därför har regleringen av röstmajoriteten fått namnet 51-procentsregeln. Beslutanderätten stannar därmed kvar hos fotbollsklubbens medlemmar oberoende av hur mycket kapitaltillskott de externa

intressenterna skjuter till. Därmed kan investerare vara försiktigare med att satsa pengar i Idrotts AB då de inte har den fulla kontrollen över hur pengarna används i föreningen (Malmsten & Pallin, 2005).

2.4 Tidigare forskning

I en studie av Dimitropoulos (2009) undersöktes sambandet mellan fotbollsklubbars sportsliga framgång och tal relaterade till ekonomisk ställning till exempel lönsamhet, nettoomsättning och kassaflöde. Urvalet bestod av 17 olika fotbollsklubbar inom den högsta ligan inom grekisk fotboll. Studien bestod av insamlade siffror från fotbollsklubbarnas finansiella rapporter under en tioårsperiod (1994-2004). För att testa sambanden användes ett korrelationstest och en regressionsanalys.

Dimitropoulos (2009) fann ett samband mellan antalet matchvinster och nettoomsättning. Slutsatsen visade att för varje matchvinst ökade nettovinstmarginalen med 14 %. Detta anser Dimitropoulos (2009) som användbar information för fotbollsklubbar eftersom det visar att sportsliga framgångar kan konverteras till en ökning av nettoomsättningen. Vad gäller lönsamhet visade det sig att en större osäkerhet över matchresultat har en positiv inverkan på en fotbollsklubbs lönsamhet. Studien visar även att det är enklare för större fotbollsklubbar att öka sin lönsamhet på grund av stordriftsfördelar. Dessa samband gäller främst ur ett kortsiktigt perspektiv.

Dimitropoulos (2009) hittade inget samband mellan sportslig framgång och likviditetsfaktorer, till exempel kassaflöde. Detta tror han beror på den speciella miljön fotbollsklubbar arbetar inom. Fotbollsklubbar drivs för det mesta med hjälp av långsiktiga tillgångar och mänskliga resurser i form av spelare och tränare. Därför tror författaren att kassaflödet för det mesta påverkas av hur fotbollsklubben hanterar sina anläggningstillgångar i form av spelare och inte av den sportsliga framgången.

Barajas, Fernández-Jardón & Crolley (2005) använde sig av 34 olika spanska fotbollsklubbar för att undersöka sambandet mellan sportslig framgång och ekonomisk ställning. Urvalet bestod av en blandning fotbollsklubbar från den spanska första- och andraligan och prestationerna studerades mellan åren 1998-2002. Studien är baserad på fotbollsklubbarnas finansiella rapporter och dess tabellplaceringar. I studien gjordes en regressionsanalys och ett korrelationstest. Studien visade att den sportsliga framgången har en påverkan på nettoomsättningen och framförallt huvudinkomstkällorna i en fotbollsklubb. De variabler som sportslig framgång påverkar mest är biljettintäkter, intäkter från TV-rättigheter och sponsring.

Barajas et al. (2005) hittade inget samband mellan sportslig framgång och ekonomiska resultat. Detta tros bero på en stark korrelation mellan nettoomsättning och personalkostnader, som är huvudkostnaden inom spansk fotboll. Över 70 procent av inkomsterna försvinner eftersom de ska täcka de höga personalkostnaderna. Därför blir vinsterna inte höga. Författarna menar att de sportsliga framgångarna inte hade mycket förklaringskraft till de ekonomiska resultaten. Slutsatsen blev att det måste finnas något annat som påverkar de spanska fotbollsklubbarnas resultat än de sportsliga framgångarna.

Barajas & Rodríguez (2013) har undersökt de finansiella situationerna hos spanska fotbollsklubbar inom de två högsta divisionerna. Ett av talen som behandlades i studien var eget kapital. Studien visade att det egna kapitalet är problematiskt för många fotbollsklubbar. Ungefär en tredjedel av fotbollsklubbarna redovisade ett negativt eget kapital.

Fotbollsklubbarna är därmed i en svår situation med negativa resultat och behöver därmed införskaffa finansiella medel. Dessutom riskerar fotbollsklubbarna att bryta mot de ekonomiska regelverk som UEFA har infört, det så kallade "Financial Fair Play".

Szymański & Kuypers (1999) har gjort en omfattande statistisk studie för att se sambandet mellan sportslig framgång och ekonomisk ställning hos engelska fotbollsklubbar. Mellan 1948 till 1997 har finansiell data hämtats från 70 engelska fotbollsklubbar. Studien visade ett samband på 82 % att en fotbollsklubbs nettoomsättning berodde på vilken tabellplacering laget hamnat på. Ett samband på 77 % kunde även ses där ju högre löner som betalats ut till spelare och spelarpersonal innebar en bättre placering i tabellen.

Szymański & Kuypers (1999) menar att mellan 1946 till 1980 var biljettförsäljning den största inkomstkällan och fotbollsklubbarna gjorde inga större vinster. Den årliga tillväxten låg under denna period på runt 3 %. När fotbollen började visas på TV innebar det ett ökat intresse och den årliga tillväxten ökade till hela 18 %. Den ökade omsättningstillväxten berodde på att fler människor kom till arenorna, media köpte TV-rättigheterna och sponsorerna gjorde större investeringar inom fotboll. Fotbollsklubbarna kunde därmed värva bättre spelare samt höja spelarlönerna. Tre fotbollsklubbar sticker ut med ett högre genomsnitt för nettoomsättning, spelarlöner och tabellplacering. De tre fotbollsklubbarna var, med genomsnittlig tabellplacering inom parentes, Arsenal FC (5), Manchester United (5) och Liverpool FC (3). Slutsatsen blev att en bättre tabellplacering ger en högre nettoomsättning och att större lönekostnader ger en bättre tabellplacering.

Szymański's (1998) andra studie av engelsk fotboll undersökte sambandet mellan nettoomsättning, vinst, lönekostnader och slutgiltig tabellplacering. Han kunde inte hitta något samband mellan en fotbollsklubbs ekonomiska vinst och tabellplacering. Detta beror på att vinst är skillnaden mellan nettoomsättning och kostnader, dessa två tal har dock båda ett samband med tabellplaceringen.

- Bättre tabellplacering leder till högre nettoomsättning.
- Högre lönekostnader leder till bättre tabellplacering.

Szymański (1998) skriver att när en fotbollsklubb ökar sina sportsliga framgångar, ökar nettoomsättningen som en följd av ökade publiksiffror, möjligheten att höja biljettpriser, fler sponsorer, ökad varuförsäljning och ökade TV-intäkter. 82 % av variationen i nettoomsättningen kan förklaras av tabellplaceringen. Angående lönekostnader är sambandet enkelt. Bättre spelare kan kräva högre löner och bättre spelare vinner fler matcher. Följden av att rekrytera bättre spelare är att de presterar bättre på fotbollsplanen vilket attraherar fler supportrar och sponsorer.

Anledningen till att det finns ett tydligt samband mellan tabellplacering och nettoomsättning är för att fotbollsbranschen är en marknad med stark konkurrens där nettoomsättningen inte är jämnt fördelad mellan fotbollsklubbarna. Alla fotbollsklubbar är beroende av varandra i form av att anordna matcher men samtidigt konkurreras det intensivt om att attrahera supportrar och anskaffa de bästa spelarna (Szymański, 1998).

Dobson & Goddard (1998) har också studerat sambandet mellan sportslig och ekonomisk framgång inom engelsk fotboll. Studien visar att sambandet mellan sportslig framgång och nettoomsättning är mycket tydligare för de mindre fotbollsklubbarna än för de större. Då de större fotbollsklubbarna är bättre på att öka sin nettoomsättning med hjälp utav andra intäktskällor än biljettintäkter kommer detta leda till en större segmentering där storklubbarna

kommer nå sportslig framgång. Chansen till sportslig framgång är därmed till de större fotbollsklubbarnas favör.

Dobson & Goddard (1998) redogör för faktorer som leder till ett minskat samband mellan sportslig framgång och ekonomisk ställning. De menar att den engelska högstaligan har blivit mycket mer effektiv på att utnyttja kommersiella möjligheter såsom sponsorer, varuförsäljning samt försäljningen av TV-rättigheter sedan ligan gjordes om till Premier League 1992. De senaste åren har de större fotbollsklubbarna blivit mindre beroende av biljettintäkter eftersom de har en större potential att locka till sig TV-intäkter, sponsorer och andra inkomstkällor. De större fotbollsklubbarna från större städer har haft en kraftig procentuell ökning av nettoomsättningen vilket inte kan förklaras av en motsvarande sportslig framgång. Fotbollsklubbar från södra Storbritannien (ledande londonklubbar utesluts) har haft en stadigt ökande sportslig framgång men ingen motsvarande ökning av marknadsandelar. Äldre fotbollsklubbar från mindre städer i mellan och norra Storbritannien har försämrats både sportsligt och omsättningsmässigt.

Göllü (2012) har undersökt fyra olika turkiska fotbollsklubbars sportsliga framgång och dess påverkan på den ekonomiska ställningen med hjälp av ett korrelationstest. Studien rör sig mellan åren 2002-2009 och den ekonomiska ställningen har mätts med hjälp av nyckeltal som vinst, nettoomsättning, (totala skulder/eget kapital) och aktiepris. Slutsatsen visar att fotbollsklubbarnas tabellplacering inte har ett samband med fotbollsklubbarnas ekonomiska ställning. Författaren tror att det finns andra faktorer än den ekonomiska ställningen som påverkar den sportsliga framgången. Studien visade ett samband mellan sportslig framgång och nettoomsättning i hälften av observationerna.

Sammanfattningsvis syns inget entydigt samband mellan sportslig framgång och ekonomisk ställning. Göllü (2012) menar att den sportsliga framgången påverkas av andra faktorer än den ekonomiska ställningen. Göllu's (2012) studie visade dock ett samband mellan sportslig framgång och nettoomsättning i hälften av observationerna. Även Dimitropoulos (2009), Barajas et al. (2005), Szymański & Kuypers (1999) visar att det finns ett samband mellan sportslig framgång och nettoomsättning. Dobson & Goddard (1998) menar att sambandet är tydligare för mindre fotbollsklubbar än för större fotbollsklubbarna som kan öka sin nettoomsättning genom andra intäktskällor än biljettintäkter. Dimitropoulos (2009) påstod också att storklubbar utnyttjar sina stordriftsfördelar för att öka andra intäktskällor.

Barajas & Rodríguez (2013) forskning kring eget kapital hade ett deskriptivt angreppssätt. Studien visade att ungefär en tredjedel av de spanska fotbollsklubbarna hade ett negativt eget kapital vilket medför problem med finansiering och risk att bryta mot UEFA:s regelverk, Financial Fair Play.

Dimitropoulos (2009) är den enda som har med kassaflödet i sin studie och han kunde inte hitta något samband med den sportsliga framgången. Detta tror han beror på den speciella miljön där fotbollsklubbarna arbetar med långsiktiga tillgångar och mänskliga resurser. Sambandet tros snarare beror på hur fotbollsklubben hanterar sina anläggningstillgångar i form av spelare.

Vad gäller sambandet mellan sportslig framgång och ekonomiskt resultat påstår både Barajas et al. (2005) och Szymański & Kuypers (1999) att det inte finns något samband. Detta tror de beror på att stora delar av nettoomsättningen läggs på att täcka lönekostnader och därmed ser de istället en hög korrelation mellan sportslig framgång och lönekostnader.

2.5 Hypoteser

Den tidigare forskningen visar att det finns ett samband mellan sportslig framgång och en ökad nettoomsättning. Tidigare forskning visar att det finns yttre faktorer som har en stor inverkan på nettoomsättningen särskilt för större fotbollsklubbar som innehar ett större varumärke och därmed större kommersiella möjligheter. Det finns många olika intäktskällor som påverkar storleken på nettoomsättningen. Det kan argumenteras att sambandet troligen inte är lika tydligt i en liga som Allsvenskan där den kommersiella påverkan inte är lika stor. Dobson & Goddard (1998) kom dock fram till att mindre fotbollsklubbar i England hade ett tydligare samband mellan sportslig framgång och nettoomsättning eftersom storklubbarna enklare kan öka sin nettoomsättning med hjälp av andra intäkter än till exempel biljettförsäljningen. Eftersom de allsvenska fotbollsklubbarna är mindre än de engelska kan det argumenteras för att sambandet borde vara tydligare inom Allsvenskan. Därmed formulerar vi följande hypotes:

Hypotes 1: Det finns ett samband mellan tabellplacering och nettoomsättning för fotbollsklubbarna i Allsvenskan.

Det finns en brist på tidigare forskning som behandlar sambandet mellan sportslig framgång och eget kapital. Eftersom Allsvenskan är reglerad med 51-procentsregeln borde kärnverksamheten vara mer beroende av den sportsliga framgången eftersom fotbollsklubbarna inte kan "räddas" av utomstående ägartillskott i samma mån som andra ligor. Den sportsliga framgången bör ha en påverkan på den resultatmässiga delen av det egna kapitalet. Dock finns andra faktorer som påverkar det egna kapitalet, till exempel mängden aktiekapital och utdelningar vilket troligen inte påverkas i stor grad av det sportsliga. Vanligen väljer fotbollsklubbar att återinvestera kapitalet i verksamheten för att förbättra det sportsliga och därför borde det finnas en koppling mellan tabellplacering och det egna kapitalet.

Hypotes 2: Det finns ett samband mellan tabellplacering och eget kapital för fotbollsklubbarna i Allsvenskan.

Kassaflödet är en vital del som behandlar likviditetshanteringen hos fotbollsklubbarna. Dock finns det en brist på tidigare forskning som behandlar sambandet mellan sportslig framgång och kassaflöde. Dimitropoulos (2009) förklarade att sportslig framgång inte hade ett samband med kassaflöde utan att kassaflöde i större grad påverkades av fotbollsklubbens hantering av sina anläggningstillgångar i form av spelare. Investeringsverksamheten av kassaflödet bör då främst påverkas av spelarförsäljningar och spelarinköp. Det borde vara rimligt att sportslig framgång leder till mer inbetalningar och därmed har ett samband med kassaflödets löpande verksamhet då den påverkar årets resultat. Därmed formulerar vi följande hypotes:

Hypotes 3: Det finns ett samband mellan tabellplacering och kassaflöde för fotbollsklubbarna i Allsvenskan.

3. Metod

I detta kapitel redogörs först för metodvalet. Därefter diskuteras datainsamling och källkritik. Sedan kommer en diskussion angående validitet och reliabilitet. Nästkommande del består av specifika förutsättningar för Allsvenskan. Avslutningsvis kommer ett avsnitt om de granskade variablerna.

3.1 Metodval

I denna studie används den deduktiva metoden genom att utgå från tidigare teorier. Dessa teorier används sedan vid analysen av det empiriska materialet. En deduktiv metod används för att med hjälp av en genomgång av tidigare litteratur kunna skapa en teoretisk referensram. Teorin har sedan använts för att kunna analysera datan som samlats in. Enligt Jacobsen (2002) används den deduktiva metoden för att få grepp om verkligheten. I den deduktiva metoden går man "från teori till empiri". Då införskaffas förväntningar om hur världen ser ut vilket utgås ifrån när empirin inhämtas för att därefter se om förväntningarna överensstämmer med verkligheten. Förväntningarna kommer från tidigare teorier och empiriska iakttagelser.

Den kvantitativa metoden används i empirin. Den kvantitativa metoden valdes eftersom studien är baserad på data, i form av siffror, som hämtats från fotbollsklubbarnas årsredovisningar. Jacobsen (2002) menar att den kvantitativa metoden har som grundläggande utgångspunkt att kunna mäta verkligheten med hjälp av metoder och instrument för att därigenom ge information bestående av siffror. Med statistiska metoder kan upplysningarna om verkligheten sedan behandlas.

Denna studie undersöker om tabellplacering har ett samband med nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde. För att försöka hitta signifikanta samband har mjukvaran SPSS Statistics använts där korrelationstest och regressionsanalyser genomförts. I SPSS fick en omvänd tabell göras, kommer fotbollsklubben 1:a i tabellen får det värde 16 och så vidare. Detta görs för att mjukvaran ska förstå att ett högre värde innebär en större sportslig framgång. Jacobsen (2002) påstår att den kvantitativa metoden är lämplig att använda vid beskrivning av ett fenomens frekvens eller omfattning. Det vill säga hur ofta ett fenomen förekommer.

3.2 Datainsamling och källkritik

Sekundärdata i form av årsredovisningar har använts. Årsredovisningsdatan har inhämtats från SvFF:s hemsida som årligen ger ut en rapport som heter "Analys av allsvenska klubbarnas ekonomi". Rapporterna är baserade på fotbollsklubbarnas årsredovisningar och har använts eftersom tillgången till fotbollsklubbarnas årsredovisningar var svårtillgängligt. Insamlingen av datan är främst i form av kvantitativ data från årsredovisningar som fotbollsklubbarna själva upprättat. Denna data får anses objektiv och konstant, därmed behövs här ingen större kritisk granskning göras. Vid inhämtning av tabellplaceringar har SvFF:s hemsida använts. Jacobsen (2002) skriver att sekundärdata innebär att forskaren inte själv samlat in informationen från källan direkt. Upplysningarna baseras istället på vad andra samlat in. Därmed är informationen insamlad för ett annat ändamål än forskarens problemställning. Sekundärdata kan inom ekonomin ingå i kvantitativa analyser där existerande statistik, årsredogörelser och räkenskaper används. Vid användning av sekundärdata måste en kritisk granskning av urvalet till källorna göras. Ifrågasättande om var uppgifterna kommer ifrån och vem som skött insamlingen måste ställas för att få reda på hur trovärdiga källorna är.

Denna studie avgränsar sig till fotbollsklubbar inom Sveriges högsta fotbollsdivision, Allsvenskan. Avgränsning i tiden är gjord mellan åren 2010-2016. Anledningen till att denna tidsperiod är vald är för att få en så aktuell och färsk undersökning som möjligt. Anledningen till att studien begränsats till sju år beror på tidsbegränsningen och för att antalet observationer borde räcka för att nå ett signifikant statistiskt samband. Enligt Jacobsen (2002) ska ett representativt urval ur en population fås ut då det är omöjligt att fråga alla enheter ur populationen. Alla enheter som är intressanta kallas den teoretiska populationen. De enheter som undersöks, alltså stickprovet, skall likna hela populationen. Populationen avgränsas i rummet, alltså i regel avgränsas ett geografiskt område.

Vid insamlingen av kassaflöde användes likviditet eftersom detta var den enda form av data som var tillgänglig. För att få reda på kassaflödet räknades sedan skillnaden ut mellan årets likviditet och föregående års likviditet. Vissa lag har bara varit uppe i Allsvenskan ett år och därmed var det inte möjligt att få reda på föregående års likviditet. Detta innebar ett bortfall av 16 observationer för kassaflödet.

En litteraturstudie har gjorts där tidigare kvalitativ data i form av tryckt ekonomisk litteratur och vetenskapliga artiklar har använts. Vid valet av ekonomisk litteratur har stor vikt lagts vid författarna då det avgör om litteraturen skall anses trovärdig eller inte. Vid användningen av vetenskapliga artiklar är tillförlitlighetsproblemet mindre då de vetenskapliga artiklar som använts har hittats i vetenskapliga databaser. I dessa databaser ställs högre krav på granskning innan de får publiceras, så kallad peer review, vilket förhöjer trovärdigheten. Databaserna som mest använts tillhör Högskolan i Halmstads bibliotek och Google Scholar.

I introduktionen används tidskrifter för att förklara vissa ekonomiska händelser i fotbollsvärlden. Siffrorna som används här är ungefärliga och tillförlitligheten är inte lika hög som i vetenskapliga artiklar. Vad gäller övergångssummor ingår en rad klausuler och andra villkor vilket innebär att summorna inte är helt fullständiga. Insynen om hur kontrakten ser ut är inte helt transparent.

Vid definieringen av sportslig framgång och ekonomins betydelse samt sambandet mellan dessa används ett tidigare examensarbete. Ett tidigare examensarbete har möjligtvis inte lika hög tillförlitlighet som en vetenskaplig artikel. Dock har en examinator godkänt uppsatsen och den är åtminstone någorlunda tidigare granskad. Deras val av intervjupersoner i form av klubbordföranden, sportchefer, ekonomichefer, styrelseledamöter, supporterföreningsordföranden, sportdirektören inom Svensk Elitfotboll samt även en sportjournalist anses högst relevant då det är betydelsefulla titlar som ger en bred bas av olika synvinklar för definieringen av begreppen. Uppsatsen används eftersom den innehåller information som är relevant för denna studie och är nischad till Allsvenskan som är studiens forskningsområde.

I största möjliga mån har nya källor försökts att inhämtas. Sports management och vetenskaplig forskning inom sportvärlden är en hyfsat modern företeelse. De äldre källorna som använts i studien är fortfarande relevanta och kopplingsbara till dagens samhälle.

Slutsatserna av studien är svårt att generaliseras internationellt då allsvenskan är unik med 51-procentsregeln som inte finns i de flesta andra länder. Supporterintresse och intäktsmöjligheter skiljer sig dessutom från fotbollsklubb till fotbollsklubb.

Sökord: Sports Management, Management Control, Financial performance football, Revenue, Shareholders equity, Cash flow, Success in football, Economic position, Influence sports performance.

3.3 Validitet och reliabilitet

Validiteten kan diskuteras då "sportslig framgång" är ett vagt begrepp. I teoridelen förklaras begreppet med hjälp av ett tidigare examensarbete. I denna studie begränsas begreppet till att innefatta tabellplaceringar vilket måste beaktas då "sportslig framgång" innefattar en bredare definiering. Söderbom & Ulvenblad (2016) skriver att det finns två stycken faktorer som handlar om trovärdigheten i studier, validitet och reliabilitet. Validitet handlar om man mäter det man avsiktligen vill mäta. Begreppsvaliditet innebär hur överensstämmande ett antal variabler representerar det teoretiska begrepp som ska mätas.

Reliabiliteten är hög då sekundärdatan i form av årsredovisningsdata är konstant och studien kan därmed testas av andra forskare som i sin tur borde komma fram till samma resultat. Söderbom & Ulvenblad (2016) påstår att reliabilitet förklarar hur tillförlitlig mätningen är och innebär att mätningen ska vara oberoende och upprepningsbar för andra mätinstrument och personer.

3.4 Specifika förutsättningar för Allsvenskan

Allsvenskan är ingen stängd liga, utan en del utav ett seriesystem, vilket innebär att fotbollsklubbar kan åka ut ur Allsvenskan samt att nya fotbollsklubbar kan tillkomma. Serien består av 16 lag i en seriegrupp där seriesegraren blir svensk mästare. Lag 14 får möta lag 3 från Superettan för kval till Allsvenskan. Lag 15-16 åker ur Allsvenskan och flyttas därmed ned till Superettan. Att förpassa ner till Superettan innebär en tuffare ekonomisk situation med färre kommersiella möjligheter och mindre publik (SvFF, 2018).

3.5 Granskade variabler

Undersökningen är baserad på tabellplacering vid säsongens slut och tre olika nyckeltal som är baserade på siffrorna i fotbollsklubbarnas årsredovisningar som sammanställs vid årsskiftet.

- **Nettoomsättning:**
  De intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i ett företags normala verksamhet med avdrag för lämnade rabatter, moms och annan skatt som är anknuten till nettoomsättningen (Bokföringsnämnden, 2016). Nettoomsättningen mäts som fotbollsklubbens intäkter inklusive spelarförsäljningar, finansiella intäkter och extraordinära intäkter (Fogis, 2017).

- **Eget kapital:**
  Skillnaden mellan ett företags redovisade tillgångar och skulder. Aktiebolag och ekonomiska föreningar ska specificera förändringar i eget kapital jämfört med föregående års balansräkning i förvaltningsberättelsen eller i egen räkning (Bokföringsnämnden, 2017). Ett fåtal fotbollsklubbar per år balanserar inte sina spelarrättighetsvärden vilket innebär att det borde existera dolda värden hos dessa fotbollsklubbar. Dolda värden kan dock finnas i övriga fotbollsklubbar också (Fogis,

2017).

- **Årets kassaflöde:**
  En kassaflödesanalys innehåller information om ett räkenskapsårs förändringar av ett företags likvida medel. Kassaflöden är in- och utflöden av likvida medel (In- och utbetalningar) och hänför sig till kategorierna löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet (Bokföringsnämnden, 2017). I Fogis (2017) studie mäts fotbollsklubbarnas likvida medel inklusive kortfristiga placeringar. Som tidigare nämnts har datan behövts anpassas till denna studie och därför har förändringen av likvida medel räknats ut från år till år för att få ut årets kassaflöde, som är skillnaden mellan in- och utbetalningar under ett räkenskapsår.

- **Tabellplacering:**
  Vid inhämtning av tabellplaceringar har SvFF:s hemsida använts. Vid seriematch får vinnande lag 3 poäng och förlorande lag 0 poäng. Vid oavgjord match får båda lagen 1 poäng. Tabellplaceringen avgörs först och främst genom antalet poäng. Har lagen samma poäng avgör målskillnaden. Är målskillnaden samma kommer laget som gjort mest mål främst. Har lika många mål gjorts avgör lagens inbördes möten, vid lika målskillnad räknas bortamål dubbelt. Om placeringen ännu inte avgjorts spelas en match på neutral mark, dock endast om det innefattar serieseger, upp- eller nedflyttning eller priser. (Fogis, 2017) Den slutgiltiga tabellplaceringen fastställs efter att samtliga omgångar har spelats. Säsongen inleds på våren och avslutas på hösten.

4. Empiri & Analys

Detta kapitel inleds med en presentation av den deskriptiva datan för att få en känsla över hur datan ser ut. Sedan presenteras korrelationsanalyser som följs upp av regressionsanalyser. Analysen görs kontinuerligt under kapitlets gång.

4.1 Deskriptiv statistik

	Tabellplacering	Nettoomsättning	Eget kapital	Kassaflöde
Observationer	112	112	112	96
Bortfall	0	0	0	16

Urvalet består av 112 stycken observationer av fotbollsklubbar som har spelat i Allsvenskan mellan åren 2010-2016. Varje observation består av en fotbollsklubbs tabellplacering och redovisningsmaterial per år, till exempel en fotbollsklubbs tabellplacering, nettoomsättning, kassaflöde och eget kapital under ett år. Vad gäller nettoomsättning och eget kapital är datan fullständig då det fanns tillgång till alla siffror. Dock blev det ett bortfall på 16 observationer vad gäller kassaflöde vilket beror på att tillgången till vissa fotbollsklubbars likviditet saknades under vissa räkenskapsår.

	N	Minimum	Maximum	Medelvärde	Standardavvikelse
Nettoomsättning	112	19,3	504,5	86,8	67,8
Eget kapital	112	−11,6	482,6	28,9	68,6
Kassaflöde	96	−69,9	193,7	3,2	26,1

Nettoomsättningen rörde sig mellan 19,3 mkr och 504,5 mkr. Den lägsta nettoomsättningen stod Syrianska för under 2013 och den högsta stod Malmö FF för under 2015. Detta visar en enorm skillnad mellan att vara en storstadsklubb som är i den övre delen av tabellen och genererar framgångar i Europa och att vara en mindre fotbollsklubb som slutar i bottenskiktet av tabellen. Den genomsnittliga nettoomsättningen under denna tidsperiod uppgår till 86,8 mkr med en standardavvikelse på 67,8 mkr. Detta visar att det är en bransch som handskas med höga nettoomsättningar men att det kan skilja sig mycket från fotbollsklubb till fotbollsklubb.

Eget kapital rörde sig mellan -11,6 mkr och 482,6 mkr. Ett negativt eget kapital på -11,6 mkr fick GAIS uppleva under år 2012 då de åkte ur Allsvenskan. Detta ledde till att de fick upprätta en handlingsplan och att elitlicensen var i fara. Det högsta egna kapitalet hade Malmö FF under år 2015 då de vann Allsvenskan och nådde framgångar i Champions League. Malmö FF hade ett stabilt eget kapital innan 2014 men efter de framgångsrika säsongerna 2014 och 2015 har de lyckats bygga ett mycket högre kapital än de haft tidigare. Medelvärdet för eget kapital uppgår till 28,9 mkr vilket får anses vara en bra siffra eftersom målet är att fotbollsklubbarna ska ha ett positivt eget kapital. Samtidigt uppgår standardavvikelsen till 68,6 vilket tyder på att det kan skilja sig åt mycket mellan fotbollsklubbarna och att vissa fotbollsklubbar innehar ett väldigt stabilt eget kapital medan andra ligger på gränsen.

De allsvenska fotbollsklubbarnas årliga kassaflöden rörde sig mellan -69,9 mkr och 193,7 mkr.

Det lägsta årliga kassaflödet stod Malmö FF för under året 2016 vilket visar att en säsong där en fotbollsklubb blir mästare inte garanterar ett bra kassaflöde. Det högsta årliga kassaflödet stod Malmö FF för under 2015 och detta år slutade de "bara" femma i Allsvenskan. Dock får inte framgångarna de hade i Europa detta år glömmas. Det genomsnittliga årliga kassaflödet under denna tidsperiod är 3,2 mkr och standardavvikelsen uppgår till 26,1 mkr.

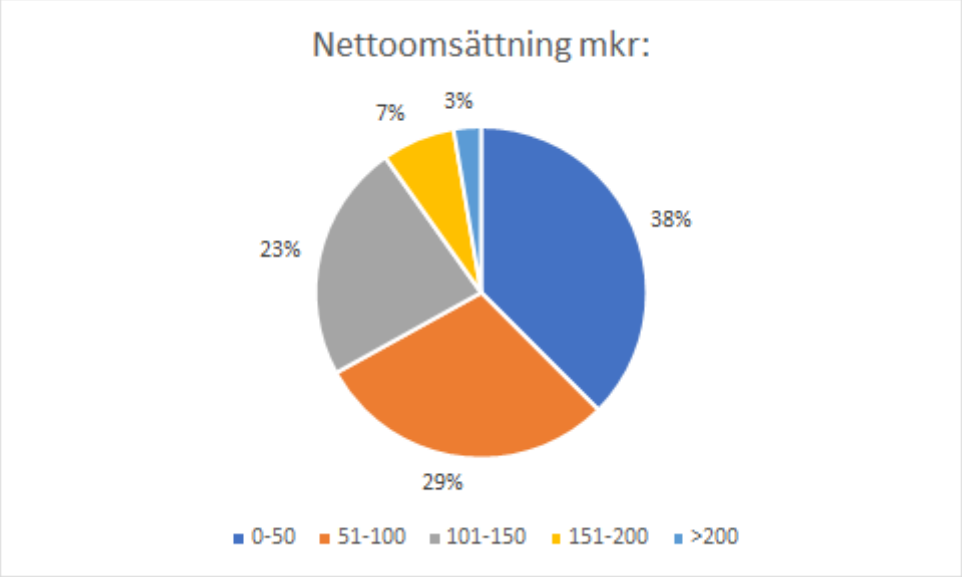

Figur 3: Fördelningen av fotbollsklubbarnas redovisade nettoomsättningar mellan 2010-2016.

I figur 3 visas de nettoomsättningar de Allsvenska fotbollsklubbarna redovisat mellan åren 2010-2016. Det vanligaste är en nettoomsättning mellan 0-50 mkr (38 %). I en tredjedel (33 %) av fallen redovisas dock en nettoomsättning över 100 mkr och denna andel består främst av de större och mer framgångsrika fotbollsklubbarna. Att redovisa mer än 200 mkr är väldigt sällsynt (3 %) och det är endast Malmö FF som lyckats passera denna gräns under denna tidsperiod.

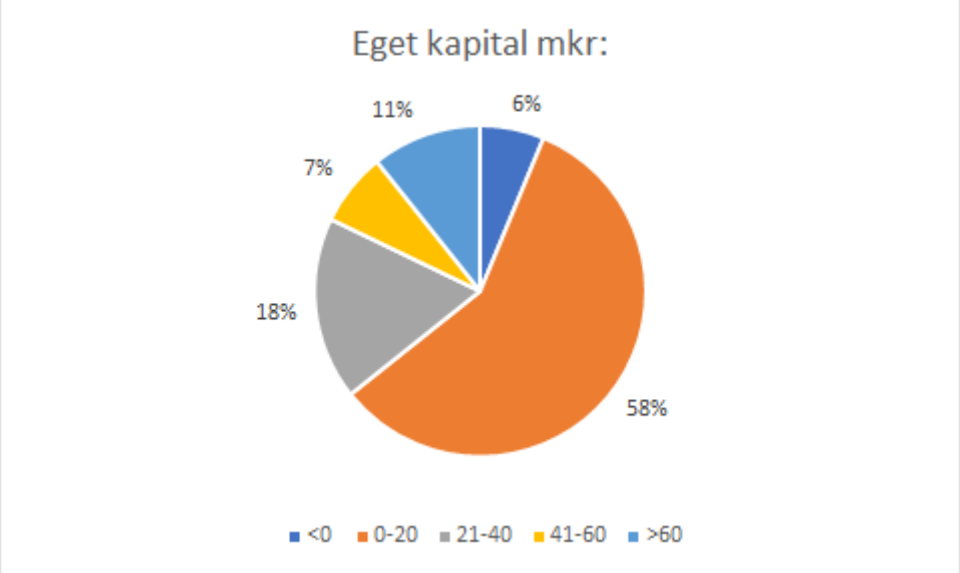

Figur 4: Fördelningen av fotbollsklubbarnas redovisade egna kapital mellan 2010-2016.

I figur 4 visas vilka storlekar på eget kapital som redovisats mellan 2010-2016. Det vanligaste

är ett eget kapital mellan 0-20 mkr (58 %). Givetvis är det en stor skillnad mellan att ha ett eget kapital på till exempel 1 mkr och 20 mkr men vad som är värt att notera är att många fotbollsklubbar legat nära gränsen till att ha ett negativt eget kapital. Hela 36 % av de redovisade egna kapitalen är över 20 mkr, vilket får anses som relativt sunda siffror. Dock uppgår 6 % av de redovisade egna kapitalen till ett negativt värde vilket är ett tecken på att det fortfarande finns fotbollsklubbar som har det tufft med ekonomin och som riskerar att bli av med elitlicensen. Jämförs detta med Barajas & Rodriguez (2013) undersökning som visade att ungefär 33 % av de spanska fotbollsklubbarnas redovisade ett negativt eget kapital, är 6 % en relativt sund siffra. Detta visar att elitlicensen är ett regelverk som gör nytta för Allsvenskan då fotbollsklubbarna väljer att bygga upp sina egna kapital för att undvika påföljderna vid ett negativt eget kapital.

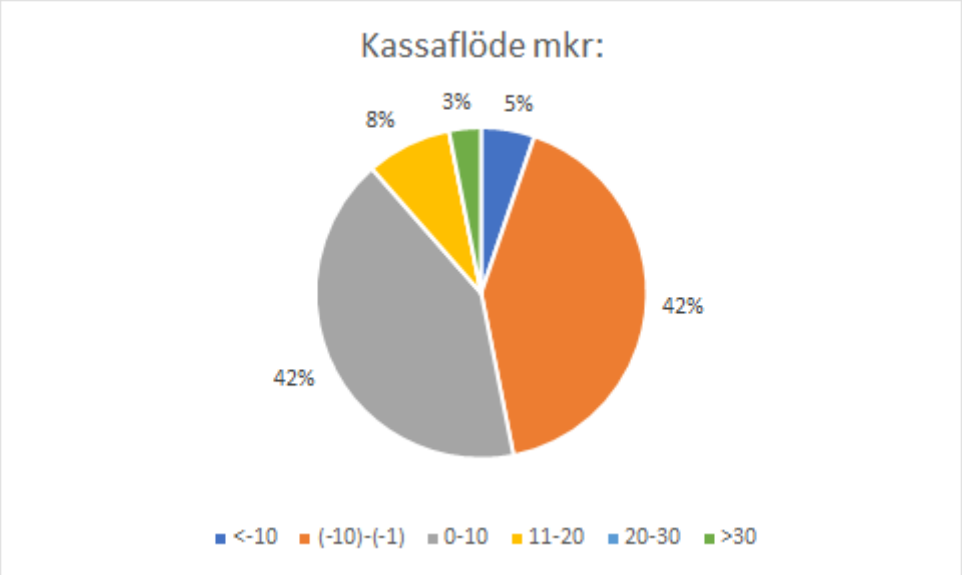

Figur 5: Fördelningen av fotbollsklubbarnas redovisade kassaflöden mellan 2010-2016.

I figur 5 syns de årliga kassaflöden som fotbollsklubbarna redovisat mellan 2010-2016. Hela 84 % av kassaflödena ligger mellan -10 mkr och 10 mkr och då det är jämnt fördelat ((-10)-(-1)mkr= 42 % & 0-10mkr= 42 %) är det möjligt att se att utvecklingen av de likvida medlen går långsamt eftersom de varierar mellan positiva och negativa siffror. De resterande 16 % är fördelat mellan antingen kassaflöden som överstiger 10 mkr (11 %) eller kassaflöden som understiger -10mkr (5 %).

4.2 Korrelation

	Nettoomsättning	Eget kapital	Kassaflöde
Tabellplacering	0,590**	0,371**	0,091

***Korrelationen är signifikant (1-tailed).*

I korrelationsanalysen användes ett Pearson one-tailed test. Den visar en signifikant korrelation mellan tabellplacering och nettoomsättning. Därför accepteras *Hypotes 1*, det finns ett samband mellan tabellplacering och nettoomsättning. Korrelationsanalysen visar även en signifikant korrelation mellan tabellplacering och eget kapital. Därför accepteras *Hypotes 2*, det finns ett samband mellan tabellplacering och eget kapital. För kassaflödet kunde ingen signifikant

(0,190) korrelation med tabellplacering hittas. Därför förkastas *Hypotes 3*, det finns ett samband mellan tabellplacering och kassaflöde.

4.3 Regression

Tabellplacering korrelerar med både nettoomsättningen och det egna kapitalet. Därmed blir det intressant att se hur mycket tabellplaceringen påverkar dessa nyckeltal vilket kan kollas med hjälp av regressionsanalyser.

Först visas ett spridningsdiagram för att försöka se mönster där tabellplacering används som oberoende variabel på x-axeln och nettoomsättning som beroende variabel på y-axeln.

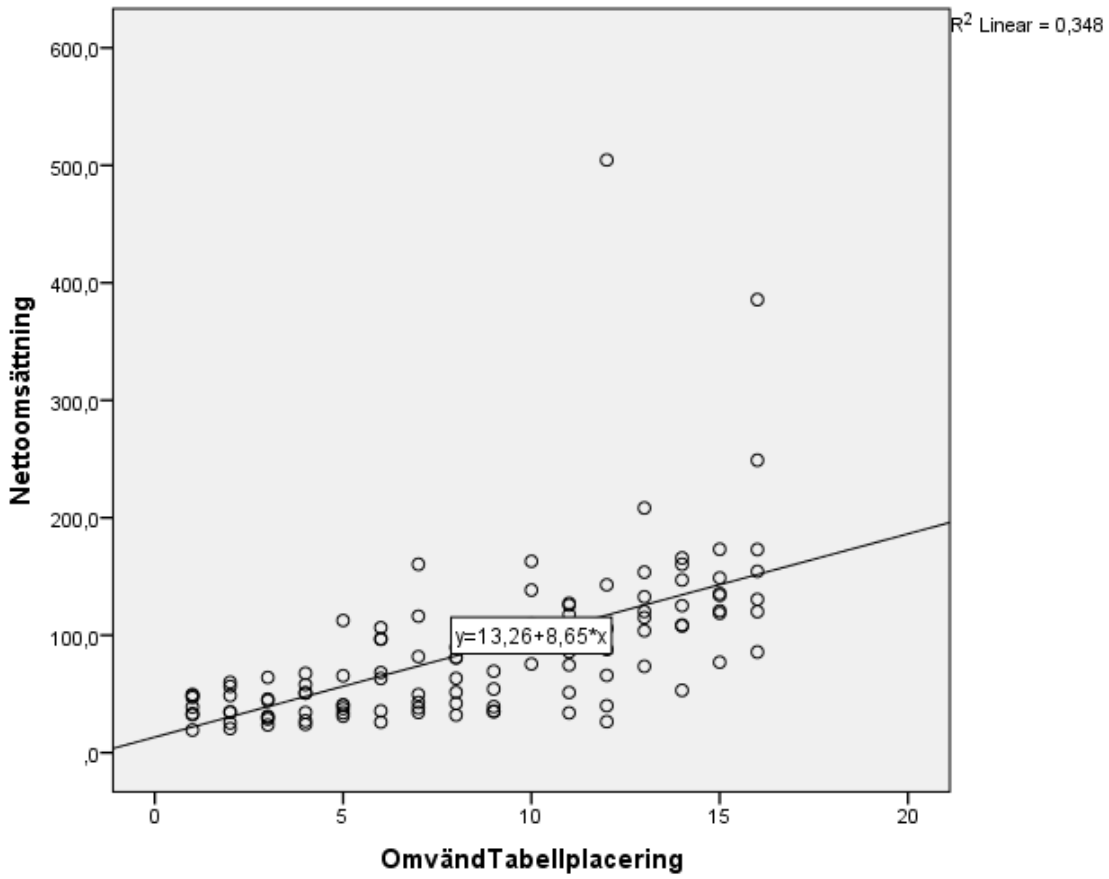

Figur 6: Spridningsdiagram för relationen mellan tabellplacering och nettoomsättning

I diagrammet syns generellt ett samband mellan högre tabellplacering och en högre nettoomsättning. Hur mycket det påverkar kan en regressionsanalys visa.

R	R^2	Justerad R^2	Standardfel
0,590	0,348	0,343	55,04

I denna tabell syns vilken förklaringskraft tabellplaceringen har på nettoomsättningen. Justerad R^2 visar att tabellplaceringen förklarar 34,3% av variationen av nettoomsättningen. Detta är en väldigt hög siffra som förklarar att den sportsliga framgången har en stor påverkan på en fotbollsklubbs nettoomsättning.

	B	Standardfel	Beta	t	Sig.
(Konstant)	13,261	10,909		1,216	0,227
Tabellplacering	8,653	1,128	0,59	7,67	0,000

Beroende variabel: Nettoomsättning

När Allsvenskan drar igång börjar alla lagen i snitt på en nettoomsättning med 13,261 miljoner kr. För varje förbättrad tabellplacering ökar nettoomsättningen i snitt med 8,653 miljoner kr. Johansson (1994) betonar att fotbollsklubbar opererar inom en bransch med flera olika intäktskällor men detta samband visar ett starkt beroende av sportsliga framgångar för att öka sin nettoomsättning. Thiga (2014) förklarade att de mest centrala och relevanta intäktskällorna är TV-rättigheter, publikintäkter, sponsorer och varuhandel. Även Barajas, Fernández-Jardón & Crolley (2005) och Szymański (1998) förklarar detta med hjälp av sina studier. Den sportsliga framgången bör ha en påverkan på alla dessa intäktskällor eftersom sportslig framgång ökar en fotbollsklubbs attraktionsnivå. En fotbollsklubb som presterar bättre ökar exponeringen i media och skapar därmed större kommersiella möjligheter vilket leder till en högre nettoomsättning.

Samagaio et al. (2009) förklarade att en ökad nettoomsättning ger fotbollsklubben en möjlighet att rekrytera nya spelare som kan förbättra det sportsliga. Detta kan kopplas till den positiva spiral som Karlsson & Syversen Franklin (2014) beskriver, där den sportsliga framgången leder till högre publiksiffror, varuförsäljning och sponsringsintäkter. Det är rimligt att denna positiva spiral är något alla fotbollsklubbar försöker uppnå och därför är sambandet mellan nettoomsättning och sportslig framgång viktigt eftersom det visar att den positiva spiralen går att uppnå. Detta bestyrkas av Dimitropoulos (2009) som förklarade att detta samband är bra information för fotbollsklubbarna eftersom det visar att investeringar inom det sportsliga kan löna sig ekonomiskt om allting går enligt plan. Dock ska hänsyn tas till att sportsliga investeringar inte alltid leder till sportslig framgång vilket kan ge stora och negativa konsekvenser.

I tidigare forskning syntes även att tabellplacering och nettoomsättning samvarierar. Szymański (1998) förklarade att det starka sambandet mellan sportslig framgång och nettoomsättning beror på att fotbollsklubbarna opererar på en marknad med stark konkurrens där nettoomsättningen inte är jämnt fördelad mellan fotbollsklubbarna. I denna studie syns också tydligt att nettoomsättningen skiljer sig stort mellan olika fotbollsklubbar. Att Malmö FF haft en överlägset hög nettoomsättning under vissa år beror på framgångar i Champions League där hela Europa involveras och tävlar om större intäkter. Detta är en följd av att Malmö FF genererat en hög tabellplacering men dessa intäkter går inte att jämföras med det som kan genereras i Allsvenskan. Eftersom fotbollsbranschen är "segmentfri" och lätt att mäta konkurreras det intensivt om att attrahera supportrar och spelare med liknande intressen. Supportrarna och spelarna bör söka sig till det som är bäst och därför är det naturligt att det finns ett samband mellan sportslig framgång och nettoomsättning.

Att tabellplacering förklarar hela 34,3 % av nettoomsättningen kan bero på att fotbollsklubbarnas storlekar generellt sett är mindre i Allsvenskan än i till exempel Premier League. Detta kan kopplas till Dobson & Goddard (1998) som förklarade att sambandet mellan sportslig framgång och nettoomsättning är mycket tydligare för mindre fotbollsklubbar. Detta berodde på att större fotbollsklubbarna enklare kunde öka sin nettoomsättning med hjälp av faktorer som inte var relaterade till den sportsliga framgången. Ett allsvenskt exempel på en fotbollsklubb som ökar nettoomsättningen på detta vis är BK Häcken som har haft en stark och

konstant nettoomsättning trots att de haft skiftande tabellplaceringar. Detta bör bero på att BK Häcken anordnar Gothia Cup som genererar stora deltagarintäkter vilket visar att nettoomsättningen inte alltid har ett samband med den sportsliga framgången.

En likadan analys används för det egna kapitalet.

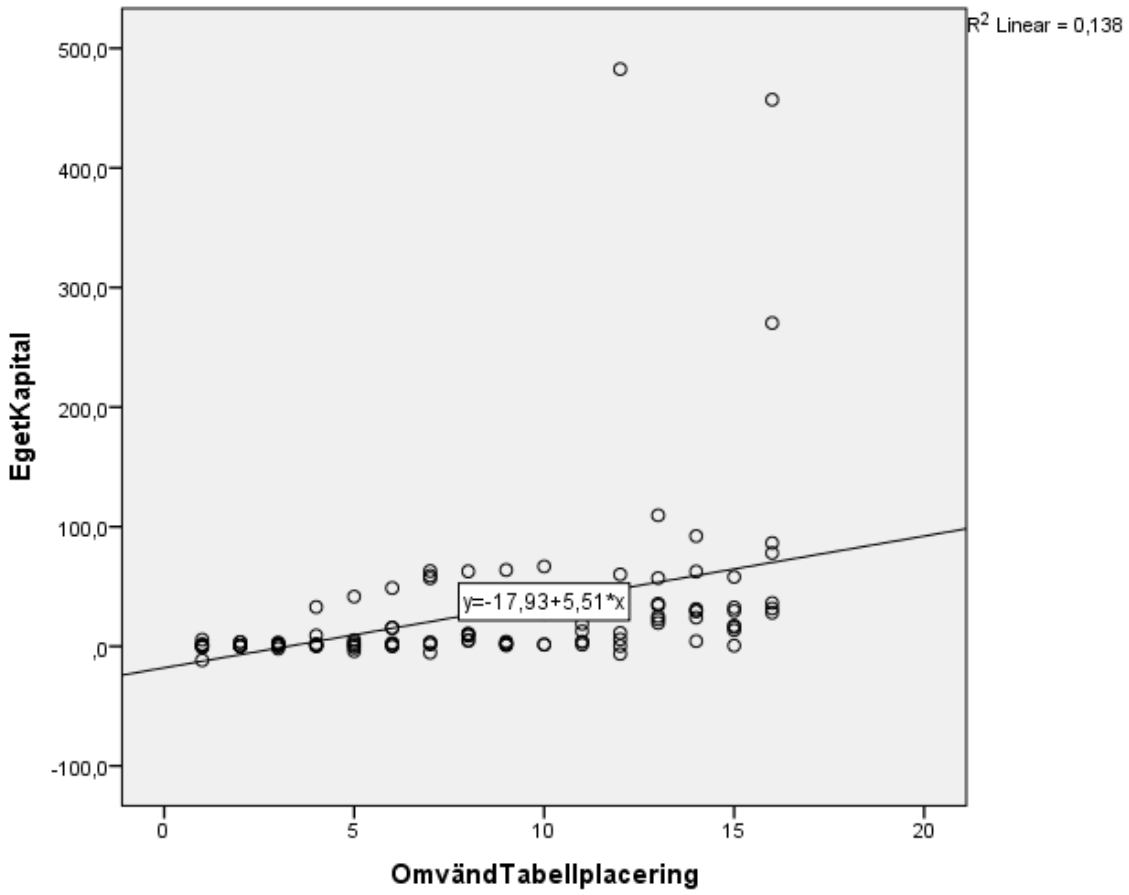

Figur 7: Spridningsdiagram för relationen mellan tabellplacering och eget kapital

I detta spridningsdiagram syns en antydan till att en högre tabellplacering leder till ett större eget kapital, dock är det inte lika tydligt som för nettoomsättningen.

R	R^2	Justerad R^2	Standardfel
0,371	0,138	0,13	64,02

Denna tabell visar vilken förklaringskraft tabellplaceringen har på det egna kapitalet. Justerad R^2 visar att tabellplaceringen förklarar 13 % av variationen av eget kapital. Detta är en hög siffra som förklarar att den sportsliga framgången påverkar en fotbollsklubbs egna kapital.

	B	Standardfel	Beta	t	Sig.
(Konstant)	−17,93	12,69		−1,413	0,16
Tabellplacering	5,507	1,312	0,371	4,196	0,000

Beroende variabel: Eget kapital

Det finns en korrelation mellan tabellplacering och eget kapital. När Allsvenskan startar börjar alla fotbollsklubbarna i snitt med ett negativt eget kapital på -17,9 miljoner kronor. För varje förbättrad tabellplacering ökar det egna kapitalet i snitt med 5,5 miljoner kronor. Även här sticker Malmö FF tydligt ut med ett högre eget kapital än övriga lag. Detta beror antagligen på det tillskott av intäkter som Champions League deltagandet genererat. Även här ser BK Häcken ut att ha ett stabilt högt eget kapital i förhållande till övriga lag vilket antagligen beror på anordningen av Gothia Cup.

Ett antal lag har vissa år haft ett negativt eget kapital. GAIS hade det både 2011 och 2012 och åkte därefter ur Allsvenskan. GIF Sundsvall hade det 2012 och åkte därefter ur Allsvenskan sedan hade de ett negativt eget kapital ytterligare en gång 2015. Syrianska hade ett negativt eget kapital 2013 och åkte sedan ur Allsvenskan. 2014 hade Halmstads BK ett negativt eget kapital där de lyckades stanna kvar i Allsvenskan ytterligare ett år innan de åkte ut. Även Mjällby AIF hade ett negativt eget kapital 2012 men lyckades hålla sig kvar ytterligare två år innan de också åkte ur Allsvenskan. Ett negativt eget kapital innebär att Elitlicensen är i fara och en åtgärdsplan för att få ett positivt eget kapital behöver upprättas. En anledning till att det finns ett samband kan vara på grund av 51-procentsregeln. Det går att argumentera för att det egna kapitalet borde vara mer relaterat till den sportsliga verksamheten i Allsvenskan än i andra ligor då kapitaltillskotten från externa intressenter borde vara mindre. Detta kan kopplas till Malmsten & Pallin (2005) som förklarade att investerare är mer försiktiga med kapitaltillskott eftersom de inte har någon kontroll över hur pengarna används. Det kan möjligtvis finnas ett samband mellan ett negativt eget kapital och att fotbollsklubbar åker ur Allsvenskan.

Det fanns ingen korrelation mellan tabellplacering och kassaflöde därmed blir det omotiverat att göra en regressionsanalys. Bell et al. (2012) förklarade att en fotbollsklubbs tabellplacering var avgörande för en fotbollsklubbs framtida kassaflöden. Detta kan inte bestyrkas av denna studie och därmed kan det inte bevisas att en högre tabellplacering leder till ett högre kassaflöde. Kassaflödet beror på andra faktorer än den sportsliga framgången.

Dimitropoulos (2009) undersökte också sambandet mellan sportslig framgång och kassaflöde men kunde inte hitta något samband. Detta tror han beror på den speciella miljön som drivs av långsiktiga tillgångar och mänskliga resurser och att kassaflödet i större mån påverkas av fotbollsklubbens hantering av anläggningstillgångar i form av spelare. Sportsliga framgångar bör öka värdet på fotbollsklubbens spelare men det som påverkar kassaflödet är när inbetalningen från en eventuell försäljning sker. Att inget samband hittas är lite förvånande eftersom många allsvenska fotbollsklubbar tvingas sälja spelare efter sportsliga framgångar, vilket borde generera inbetalningar. Samtidigt sker det utbetalningar eftersom fotbollsklubbarna vill både ersätta samt förbättra sitt lag även efter en säsong med sportslig framgång. Vilka delar av kassaflödesanalysen som påverkas är svårt att dra generella slutsatser kring då bolagsformerna skiljer sig åt mellan fotbollsklubbarna. Fotbollsklubbar som har balanserat sina spelare innebär att investeringsverksamheten påverkas. Fotbollsklubbar som valt att kostnadsföra sina spelare påverkar istället den löpande verksamheten. Den löpande verksamheten borde ha ett samband med den sportsliga framgången eftersom nettoomsättningen påverkar rörelseresultatet. Szymański (1998), Szymański & Kuypers (1999) och Barajas et al. (2005) förklarar att den sportsliga framgången korrelerar med fotbollsklubbars lönekostnader vilket minskar sannolikheten för ett samband mellan rörelseresultat och sportslig framgång. Med ökade lönekostnader ökar utbetalningarna vilket kan vara en anledning till att inget samband hittades mellan tabellplacering och kassaflöde.

5. Slutsats

5.1 Slutsatser

Hur ser sambandet ut mellan allsvenska fotbollsklubbars tabellplacering och ekonomiska ställning, i form av nettoomsättning, eget kapital och kassaflöde?

Hypotes 1	Det finns ett samband mellan tabellplacering och nettoomsättning för fotbollsklubbarna i Allsvenskan.	Accepteras
Hypotes 2	Det finns ett samband mellan tabellplacering och eget kapital för fotbollsklubbarna i Allsvenskan.	Accepteras
Hypotes 3	Det finns ett samband mellan tabellplacering och kassaflöde för fotbollsklubbarna i Allsvenskan.	Förkastas

5.2 Diskussion

Sportslig framgång och nettoomsättning har ett starkt samband för de allsvenska fotbollsklubbarna. Sambandet styrks av Dimitropoulos (2009), Barajas et al. (2005), Szymański & Kuypers (1999), Szymański (1998) och Göllü (2012) som också sett ett samband mellan sportslig framgång och nettoomsättning. Szymański & Kuypers (1999) menar att när fotbollen började visas på TV förändrades huvudinkomstkällorna från att från början bestå av biljettintäkter till att även innefatta TV-intäkter och sponsorer, vilket även styrks av Barajas et al. (2005) och Szymańskis (1998) studier. Därmed blir det allt viktigare för fotbollsklubbarna att stärka sitt varumärke för att utnyttja de kommersiella möjligheterna för att öka nettoomsättningen. Fotbollsbranschen har utvecklats från en bransch främst beroende av biljettintäkter till en bransch som arbetar med ett flertal viktiga intäktskällor. Dobson & Goddards (1998) studie menade att sambandet är tydligare för mindre än större fotbollsklubbar då de större kunde öka sin nettoomsättning genom andra intäktskällor än biljettintäkter, vilket stöds av Dimitropoulos (2009) som påstod att storklubbar utnyttjar stordriftsfördelar för att öka andra intäktskällor. I Allsvenskan innehar Malmö FF en ekonomisk särställning dock beror den troligtvis på deltagandeintäkterna från Champions League och inte på ett bättre utnyttjande av stordriftsfördelar. Det starka sambandet mellan nettoomsättning och sportslig framgång visar dock att de allsvenska fotbollsklubbarnas prestationer på fotbollsplanen är starkt relaterat till nettoomsättningen trots att intäktskällorna är flera. Resultatet överensstämmer med tidigare forskning som visar att sportslig framgång och nettoomsättning hänger ihop.

Sportslig framgång har ett samband med eget kapital för de allsvenska fotbollsklubbarna. Det är viktigt för de allsvenska fotbollsklubbarna att ha ett positivt eget kapital för att slippa påföljder från SvFF som kan innebära att de blir av med elitlicensen. Det är rekommenderbart att bygga upp sitt egna kapital vid sportsliga framgångar för att kunna hantera år där den sportsliga framgången uteblir. Detta för att försäkra sig mot SvFF:s påföljder. Det finns en brist på forskning kring sambandet mellan sportslig framgång och eget kapital vilket betyder att resultatet inte kan jämföras med någon tidigare forskning. Detta är förvånande eftersom eget kapital är ett centralt och viktigt tal inom en organisation.

Sportslig framgång och kassaflödet har inget samband för de allsvenska fotbollsklubbarna. Därmed borde det vara andra faktorer än sportslig framgång som påverkar kassaflödet. Dimitropoulos (2009) förklarade att fotbollsklubbar verkar inom en speciell miljö där

kassaflödet påverkas i större grad av klubbens hantering av anläggningstillgångar (Spelarinköp och spelarförsäljningar) än den sportsliga framgången. Detta kan även appliceras på vår studie men vilka delar av kassaflödesanalysen som påverkas är svårt att dra generella slutsatser kring då fotbollsklubbarna har olika bolagsformer. Vilka delar av kassaflödesanalysen som påverkas är svårt att dra generella slutsatser kring då fotbollsklubbarna har olika bolagsformer. Resultatet styrks alltså av tidigare forskning där Dimitropoulos (2009) påstod att sportslig framgång inte hade ett samband med kassaflöde. Bell et al. (2012) förklarade att en fotbollsklubbs tabellplacering är avgörande för en fotbollsklubbs kassaflöde. Detta kan inte bevisas av vår studie. Kassaflödet är enligt Dimitropoulos (2010) ett viktigt tal för fotbollsklubbar eftersom det har en stor påverkan på en fotbollsklubbs likviditet och långsiktiga solvens. Kassaflödet handlar om likviditetshantering och bättre sportsliga prestationer verkar inte leda till att mer inbetalningar sker. Det går att argumentera för att det är oroväckande att något så centralt för en fotbollsklubb som sportslig framgång inte har något samband med ett viktigt tal som kassaflödet.

Det finns ett samband mellan sportslig framgång och fotbollsklubbars ekonomiska ställning. Dock måste kassaflödet borträknas då ingen korrelation fanns mellan sportslig framgång och kassaflöde.

5.3 Praktiska implikationer

I praktiken blir det betydelsefullt för fotbollsklubbarna att fortsätta jobba med de kommersiella delarna av nettoomsättningen. Att det finns ett samband mellan sportslig framgång och nettoomsättning samt eget kapital, är bra information för svensk fotboll. Detta visar att investeringar och förbättringar inom den sportsliga verksamheten kan generera ekonomiska framgångar vilket borde motivera klubbchefer att satsa. Dock är det viktigt med en medvetenhet om att investeringar inom det sportsliga som inte genererar framgångar kan få stora och negativa konsekvenser. Ett sunt eget kapital behövs då det kan gå dåligt sportsligt några år. Att bygga upp det egna kapitalet när möjligheten finns är rekommenderbart. Detta för att minska risken att bli av med elitlicensen vid tider då den sportsliga framgången är mindre. Sportslig framgång kan inte garanteras vilket är något som fotbollsklubbar bör ha i åtanke. Kassaflödet påverkas i större grad av andra faktorer än den sportsliga framgången. Det enda som kan rekommenderas här är att behålla en sund likviditetshantering.

5.4 Förslag till fortsatt forskning

Det hade varit intressant att undersöka om det finns ett samband mellan förändring av tabellplacering och en fotbollsklubbs ekonomiska ställning. Till exempel att man jämför utvecklingen mellan en fotbollsklubbs ekonomiska ställning och tabellplaceringar under en viss tidsperiod.

Ytterligare undersöka om negativt eget kapital och påföljderna från SvFF innebär att fotbollsklubbar inte klarar av att hålla sig kvar i Allsvenskan.

Definitionen av ekonomisk ställning i denna uppsats går att utveckla och därför kan det vara intressant med en studie som inkluderar fler/andra ekonomiska tal, till exempel lönekostnader.

Det hade även varit intressant med en studie som undersöker uppflyttning/nedflyttnings påverkan på en fotbollsklubbs ekonomiska ställning.

6. Referenslista

6.1 Vetenskapliga artiklar

Almeida, H., Campello, M., & Weisbach, M. S. (2004). The cash flow sensitivity of cash. *The Journal of Finance*, *59*(4), 1777-1804.

Amihud, Y., & Kamin, J. (1979). Revenue vs. profit maximization: Differences in behavior by the type of control and by market power. *Southern Economic Journal*, 838-846.

Arnold, A. J. (1991). An industry in decline? The trend in football league gate receipts. *The Service Industries Journal*, 11, 179-188.

Barajas, A., Fernández-Jardón, C. M., & Crolley, L. (2005). Does sports performance influence revenues and economic results in Spanish football?

Barajas, Á., & Rodríguez, P. (2014). Spanish football in need of financial therapy: Cut expenses and inject capital. *International Journal of Sport Finance*, *9*(1), 73.

Bell, A. R., Brooks, C., Matthews, D., & Sutcliffe, C. (2012). Over the moon or sick as a parrot? The effects of football results on a club's share price. *Applied Economics*, *44*(26), 3435-3452.

Becker, B. E. (1987). Concession bargaining: The impact on shareholders' equity. *ILR Review*, *40*(2), 268-279.

Bitran, G., & Caldentey, R. (2003). An overview of pricing models for revenue management. *Manufacturing & Service Operations Management*, *5*(3), 203-229.

Dechow, P. M. (1994). Accounting earnings and cash flows as measures of firm performance: The role of accounting accruals. Journal of accounting and economics, 18(1), 3-42.

Dimitropoulos, P. (2010). The Financial Performance of the Greek Football Clubs. *Choregia*, *6*(1).

Dimitropoulos, P. (2009). Profitability of the Greek football clubs: implications for financial decisions making. *Operations Management: A Modern Approach*, 169.

Dobson, S. M. & Goddard, J.A. (1998). Performance and revenue in professional league football: evidence from Granger causality tests. *Applied Economics*, 30, 1641-1651.

Friedman, M. T., Parent, M. M., & Mason, D. S. (2004). Building a framework for issues management in sport through stakeholder theory. *European Sport Management Quarterly*, 4(3), 170-190.

Gallardo-Guerrero, L., García-Tascón, M., & Burillo-Naranjo, P. (2008). New sports management software: A needs analysis by a panel of Spanish experts. *International Journal of Information Management*, *28*(4), 235-245.

Göllü, E. (2012). Impact of the financial performances of incorporations of football clubs in the

domestic league on their sportive performances: a study covering four major football clubs in turkey. *Pamukkale Journal of Sport Sciences, 3*(1), 20-29.

Hamil, S. & Walters, G. (2010) Financial performance in English professional football: 'an inconvenient truth', *Soccer & Society,* 11:4, 354-372.

Kesenne, S. (2007). The peculiar international economics of professional football in Europe. *Scottish Journal of Political Economy,* 54, 388-399.

Lera-López, F. & Rapún-Gárate, M. (2005). Sports Participation versus Consumer Expenditure on Sport: Different Determinants and Strategies in Sports Management, *European Sport Management Quartely,* 5(2), 167-186.

Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (2000). Having trouble with your strategy? Then map it. *Focusing Your Organization on Strategy—with the Balanced Scorecard, 49*.

Madrigal, R. (2001). Social Identity Effects in a Belief–Attitude–Intentions Hierarchy: Implications for Corporate Sponsorship. *Psychology & Marketing,* 18(2), 145-165.

Malmi, T., & Brown, D. A. (2008). Management control systems as a package—Opportunities, challenges and research directions. *Management accounting research, 19*(4), 287-300.

McGill, J. I., & Van Ryzin, G. J. (1999). Revenue management: Research overview and prospects. *Transportation science, 33*(2), 233-256.

McNamara, P., Peck, S. I., & Sasson, A. (2013). Competing business models, value creation and appropriation in English football. *Long Range Planning, 46*(6), 475-487.

Meenaghan, T. (2001). Understanding Sponsorship Effects. *Psychology & Marketing,* 18(2), 95-122.

Mills, J., & Yamamura, J. H. (1998). The power of cash flow ratios. *Journal of Accountancy, 186*(4), 53.

Nogueira Cortimiglia, M., Ghezzi, A., & Renga, F. (2011). Social applications: Revenue models, delivery channels, and critical success factors-An exploratory study and evidence from the spanish-speaking market. *Journal of theoretical and applied electronic commerce research, 6*(2), 108-122.

Pinnuck, M., & Potter, B. (2006). Impact of on-field football success on the off-field financial performance of AFL football clubs. *Accounting & Finance, 46*(3), 499-517.

Quirk, J. & El-Hodiri, M. (1974). The economic theory of professional sport league,
in: Government and Sport Business (Edited by R. Noll), *The Brookings Institution, Washington D.C.*, 33-80.

Ratten, V. (2010). The future of sports management: A social responsibility, philantropy and entrepreneurship perspective, *Journal of Management & Organization,* 16(4), 488-494.

Rossi, M. (2014). The new ways to raise capital: an exploratory study of crowdfunding. *International Journal of Financial Research*, *5*(2), 8.

Samagaio, A., Couto, E., & Caiado, J. (2009). Sporting, financial and stock market performance in English football: an empirical analysis of structural relationships. *Centre for Applied Mathematics and Economics (CEMAPRE) working papers*, 1-41.

Sellenheim, M. R. (1991). JI Case Company: performance measurement. *Strategic Finance*, *73*(3), 50.

Smart, B. (2007). Not Playing Around: Global Capitalism, Modern Sport and Consumer Culture. *Global Networks*, 7(2), 113-134.

Smith, A. C. T., Graetz, B. R., & Westerbeek, M. (2006). Brand Personality in a Membership-Based Organisation. Int. J. Nonprofit Voluntary Sector, 1(1), 251- 266.

Storm, R. K. (2011) Winners and losers in Danish football: commercialization and developments in European and Danish first-tier clubs. *Soccer & Society*, 12:6, 737-753.

Szymański, S. (1998). Why is Manchester United so successful? *Business Strategy Review*, 9, 47-54.

Thiga, S. R. (2014) Financial Management Practices Affecting the Growth of Football Clubs in Kenya. *United States International University*. 1-88.

6.2 Elektroniska källor

http://www.gp.se/sport/fotboll/dyraste-f%C3%B6rs%C3%A4ljningarna-fr%C3%A5n-allsvenskan-genom-%C3%A5ren-1.4127740 (2018-02-07)
https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/a/1LA7G/officiellt-neymar-till-psg (2018-02-07)
https://www.aftonbladet.se/sportbladet/fotboll/sverige/allsvenskan/malmoff/article22296717.ab (2018-02-07)
http://fogis.se/ImageVault/Images/id_54122/scope_0/ImageVaultHandler.aspx (2018-02-08)
https://www.vk.se/820455/fotbollen-storst-i-varlden (2018-02-08)
https://www.affarsvarlden.se/bors-ekonominyheter/darfor-avgor-pengarna-allsvenskan-6763233 (2018-02-19)
http://www.idrottensaffarer.se/affarer/2009/06/ekonomisk-kris-i-djurgarden (2018-02-19)
http://www.idrottsforum.org/articles/backman/backman090408.html (2018-02-20)
http://www.bfn.se/upload/sv/redovisningsregler/vagledningar/ovriga-vagledningar/VL%202006-11-Gransvarden.pdf (2018-02-27)
http://www.bfn.se/upload/sv/redovisningsregler/vagledningar/k-regelverk/VL12-1-K3-kons.pdf (2018-02-27)
http://d01.fogis.se/svenskfotboll.se/ImageVault/Images/id_154750/scope_0/ImageVaultHandler.aspx170517155558-uq (2018-02-27)
http://d01.fogis.se/svenskfotboll.se/ImageVault/Images/id_92120/scope_0/ImageVaultHandler.aspx180111135811-uq (2018-05-11)

6.3 Tryckta källor

Ax, C., Johansson, C., & Kullvén, H. (2009). *Den nya ekonomistyrningen.* Malmö: Liber.

Chadwick, S., & Hamil, S. (Eds.). (2010). *Managing football*. Routledge.

Hoye, R., Smith, A. C., Nicholson, M., & Stewart, B. (2015). *Sport management: principles and applications*. Routledge.

Jacobsen, D. I. (2002). *Vad, hur, varför. Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, M. (1994). *Sport & pengar*. Farsta: SISU idrottsböcker.

Larsson, C. G. (2008). *Företagets finanser*. Lund: Studentlitteratur.

Malmsten, K., & Pallin, C. (2005). *Idrottens föreningsrätt*. Norstedts juridik.

Neely, A. (Ed.). (2002). *Business performance measurement: theory and practice*. Cambridge University Press.

Parkhouse, B. L. (Ed.). (2001). *The management of sport: Its foundation and application*. McGraw-Hill Companies.

Simons, R. (1994). *Levers of control: How managers use innovative control systems to drive strategic renewal.* Harvard Business Press.

Sund, B. (2008). *Fotbollsindustrin*. 2. uppl. Visby: Nomen.

Szymański, S. & Kuypers, T. (1999). *Winners and Losers: The Business Strategy of Football.* London: Viking.

Söderbom, A., & Ulvenblad, P. (2016). *Värt att veta om uppsatsskrivande: rapporter, projektarbete och examensarbete*. Studentlitteratur AB.

Watt, D. C. (2003). *Sports management and administration*. Psychology Press.

6.4 Studentuppsatser

Hagström, H. & Svensson, A. (2015) *Ekonomin i Allsvenskan: Elitlicensens krav på ett positivt eget kapital*. (Examensarbete, Södertörns Högskola, Stockholm). Hämtad från http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:845414/FULLTEXT01.pdf

To, Y. & Tojkander, H. (2011) *En undersökning om hur idrottsföreningar kan utvecklas genom marknadsföringsstrategier*. (Examensarbete, Mälardalens Högskola, Västerås). Hämtad från http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:427862/FULLTEXT01.pdf

Karlsson, J., & Syversen Franklin, S. (2014). *Hur allsvenska fotbollsföreningar hanterar sportslig och ekonomisk framgång.* (Examensarbete, Lunds universitet, Lund). Hämtad från

http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOId=4580426&fileOId=4580428http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1150474/FULLTEXT01.pdf

August Theorin

Fredrik Bornebusch

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se